EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.9.22.
COM(2021) 596 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, A GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI BIZOTTSÁGNAK ÉS A FOGLALKOZTATÁSI BIZOTTSÁGNAK

Az (EU) 2020/672 tanácsi rendelet 14. cikke szerinti jelentés a Covid19-világjárvány miatt felmerülő szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszközről (SURE)

SURE: egy év távlatában

ÖSSZEFOGLALÁS

A világjárvány társadalmi-gazdasági hatásainak kezelésére szolgáló, gyorsan bevezetett új eszköz

Ez a dokumentum a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszközről (SURE) készült második féléves jelentés. Bemutatja az eszköz keretében eddig végrehajtott műveleteket és a források igénybevételét, továbbá áttekinti társadalmi-gazdasági hatásait. A SURE egy 100 milliárd eurós válságkezelő eszköz, amelyet az Európai Unió (EU) hozott létre azzal a céllal, hogy a Covid19-világjárvánnyal összefüggésben segítséget nyújtson a tagállamoknak a munkahelyek és a munkavállalói jövedelmek védelmében. A SURE egyben az uniós tagállamok szolidaritásának határozott megnyilvánulása: a tagállamok megállapodtak arról, hogy kétoldalú garanciák nyújtásával segítik az Uniót abban, hogy a tőkepiacokon igen kedvező feltételek mellett hozzájusson a SURE-kölcsönök finanszírozásához szükséges összegekhez.

Az eszköz végrehajtása gyors és zökkenőmentes volt. A Bizottság az Unió által a világjárvány nyomán tett első válaszlépések részeként 2020. április 2-án terjesztette elő a SURE létrehozásáról szóló rendeletre irányuló javaslatot, majd a rendeletet a Tanács 2020. május 19-én fogadta el. A 100 milliárd EUR-s pénzügyi keretösszeg 2020. szeptember 22-én vált elérhetővé, miután valamennyi tagállam aláírta a garanciamegállapodásokat. A Bizottság a tagállamokkal szorosan együttműködve felgyorsította az eszköz végrehajtását. A nyújtott pénzügyi támogatás nagy részét mindössze hét hónap alatt, 2020 októbere és 2021 májusa között folyósították. 2021 júniusában a SURE elnyerte az európai ombudsman 2021. évi Jó közigazgatás díjának *polgárokra összpontosító szolgáltatásnyújtás* kategóriáját.

Az EU a SURE keretében a tagállamoknak nyújtandó pénzügyi támogatás finanszírozásához első alkalommal bocsátott ki szociális beruházási kötvényeket. A SURE-rendelet követelményein túlmenően a jelentés kiterjed az uniós SURE szociális beruházási kötvények keretdokumentuma szerinti releváns jelentéstételre is, mindenekelőtt a SURE-bevételek elosztását, a kiadástípusokat és a SURE hatását illetően. Azt is megerősíti, hogy a SURE-kiadások összhangban voltak az ENSZ fenntartható fejlődési céljaival.

Az eszköz igénybevétele széles körű, és az első féléves jelentés óta tovább bővült

A tagállamok részéről nagy volt az igény a SURE keretében nyújtható pénzügyi támogatás iránt, még 2021 első felében is. Bevezetése óta a Tanács a 100 milliárd EUR-s teljes keretösszeg több mint 94 %-át – a Bizottság javaslatai alapján – már allokálta 19 tagállam számára. 2021 márciusában, a SURE-ról szóló első féléves jelentés közzétételét követően Észtország pénzügyi támogatást kapott a SURE keretében. A világjárvány ismételt megjelenését követően a SURE eszközből már korábban támogatott hat tagállam (Belgium, Ciprus, Görögország, Litvánia, Lettország és Málta) 2021 márciusa közepén újabb kérelmet nyújtott be további források iránt. Ezeket az összesen 3,7 milliárd EUR-t kitevő kiegészítő összegek iránti kérelmeket a Bizottság gyorsan feldolgozta és a Tanács jóváhagyta (március végén, illetve április közepén).

A Bizottság a Tanács által a SURE keretében odaítélt teljes pénzügyi támogatás 95 %-át már folyósította a tagállamoknak nyújtott, uniós kötvények kibocsátásán alapuló back-to-back hitelek formájában. Az első féléves jelentést követően, 2021 márciusa és májusa között a Bizottság az EU nevében további 36 milliárd EUR összegű SURE szociális beruházási kötvényt bocsátott ki sikeresen. A befektetői érdeklődés a 2020-hoz és 2021 elejéhez képest nagyobb kihívást jelentő piaci viszonyok ellenére is erős maradt. Ez további kedvező árazási feltételeket tett lehetővé. A Bizottság 2021. március 9-én sikeresen végrehajtotta az ötödik SURE-kötvény-kibocsátást 9 milliárd EUR értékben. A Bizottság 2021. március 23-i, hatodik SURE-kötvény-kibocsátása két ügyletrészsorozatból állt, összesen 13 milliárd EUR értékben. A hetedik, több mint 14,1 milliárd EUR értékű SURE-kötvény-kibocsátás is sikeresen lezajlott 2021. május 18-án. Az e három Bizottság általi kibocsátásból befolyt összegeket 5 munkanap elteltével folyósították a tagállamoknak. A tagállamok részére teljesített kifizetések átlagos futamideje 14,5 év, ami megközelíti a tanácsi végrehajtási határozatokban előírt legfeljebb 15 évet.

A SURE kedvezményezett tagállamok általi felhasználása

A SURE a becslések szerint 31 millió embert és 2,5 millió vállalkozást támogatott 2020-ban. Ez a kedvezményezett tagállamokban a foglalkoztatottak összlétszámának több mint egynegyedét teszi ki. A SURE 2020-ban konkrétan mintegy 22,5 millió munkavállalót és 8,5 millió önfoglalkoztatót támogatott csökkentett munkaidős foglalkoztatás és hasonló intézkedések keretében.

Jelentősen nőtt a SURE keretében támogatható intézkedésekre fordított összes közkiadás az első jelentés óta. A kedvezményezett tagállamok aktualizált jelentései szerint ez most várhatóan eléri a 114 milliárd EUR-t, ami meghaladja a SURE által ténylegesen támogatott 94 milliárd EUR-t. Ez rávilágít a SURE keretében támogatható intézkedések fontosságára a tagállamok szempontjából.

A tagállamok jelentései szerint a tervezett kiadások a SURE által támogatott intézkedésekre fordított összes kiadásnak csak 10 %-át teszik ki. Ezt a 2020. márciusi első féléves jelentésben szereplő 20 %-hoz, valamint a 2020 augusztusi 54 %-hoz kell viszonyítani, amikor 17 tagállam először nyújtott be SURE-támogatás iránti kérelmet.

A SURE-támogatásban részesülő 19 tagállam közül 16 fordította a támogatást a csökkentett munkaidős foglalkoztatás finanszírozására. 2021 első felében a SURE által támogatott számos tagállam meghosszabbította a csökkentett munkaidős foglalkoztatását annak érdekében, hogy reagáljon a világjárvány új hullámaira. Az a hat tagállam, amely 2021 elején kiegészítő SURE-támogatást kért, vagy megváltoztatta a SURE eszközből már részesülő foglalkoztatási programok kialakítását, vagy új intézkedéseket vezetett be. 2021 augusztusáig a SURE-t a csökkentett munkaidős foglalkoztatás finanszírozására igénybe vevő tagállamok többsége még nem szüntette meg a támogatást, bár néhány tagállam már nem alkalmazza a csökkentett munkaidős foglalkoztatást.

A SURE keretében nyújtott pénzügyi támogatás teljes összegének több mint felét a tagállamok a csökkentett munkaidős foglalkoztatás támogatására fordították. Több mint 40 %-ot hasonló intézkedések támogatására szántak, ezen belül csaknem egyharmadot az

önfoglalkoztatókat célzó intézkedésekre, és mindössze 5 %-ot fordítottak egészségügyi intézkedésekre, megerősítve azok „kiegészítő” jellegét a SURE-rendeletnek megfelelően.

A SURE keretében nyújtott pénzügyi támogatás felhasználási szintje a tagállamok túlnyomó többségében az általuk szolgáltatott információk alapján magasnak tűnik. A felhasználási szintet három olyan tagállamban szorosabban nyomon fogják követni, amelyek jelentésében jelenleg a SURE keretében nyújtott összegnél alacsonyabb tervezett közkiadás szerepel, de kifejezésre juttatták a lehetséges problémák megoldása iránti elkötelezettségüket is. A felhasználási szint potenciálisan alacsony egy olyan tagállamban, ahol a vártnál erősebb a fellendülés.

A SURE hatásának első értékelése

A SURE által támogatott nemzeti munkaerőpiaci intézkedések 2020-ban valószínűleg közel 1,5 millióval csökkentették a munkanélküliséget. Ez úgy valósult meg, hogy a cégekben megtartották az alkalmazottaikat, az önálló vállalkozásokat pedig fenntartották. Ez azt is megmagyarázza, hogy a kedvezményezett tagállamokban 2020-ban miért volt elhanyagolható és egyértelműen kisebb mértékű a munkanélküliségi ráta növekedése, mint a globális pénzügyi válság idején, noha a GDP visszaesése 2020-ban súlyosabb volt.

Ez pedig kulcsfontosságú feltétele a 2021. évi erőteljes gazdasági fellendülésre vonatkozó előrejelzésnek. A rendelkezésre álló munkaerő vállalkozásokkal való összeköttetésének fenntartása is segítette a gyors gazdasági helyreállítást 2021-ben, és valószínűleg lassabb, de szükséges kiigazítással járt a legerősebben sújtott vagy a tartós hatások által érintett ágazatokban. Ennek eredményeként a GDP átlagos csökkenése az elmúlt két év alatt várhatóan alacsonyabb lesz, mint a globális pénzügyi válság első két évében.

A SURE eszközön keresztül nyújtott pénzügyi támogatás emellett jelentős, 8,2 milliárd EUR összegű költségvetési megtakarítást eredményezett ki nem fizetett kamat formájában a kedvezményezett tagállamok számára. Ez a szám az első féléves jelentés óta nőtt a további három kifizetés miatt. Ezek a megtakarítások az EU által kínált kedvező hitelfeltételeknek és a hitelek hosszú, csaknem 15 éves átlagos futamidejének tulajdoníthatók.

A rendkívüli körülmények folytatódása indokolja a SURE fenntartását

A gazdasági kilátásokat övező bizonytalanság továbbra is magas, bár a kockázatok nagyjából kiegyensúlyozottak. Sikerült elérni azt az uniós célt, hogy nyár végére a felnőtt lakosság 70 %-át beoltsák. Ezen túlmenően a gazdasági fellendülés is felgyorsult, és az európai gazdaság rövid távú kilátásai most kedvezőbbek, mint amilyennek 2021 tavaszán tűntek. A SARS-CoV-2 delta változata azonban gyorsan terjed, és egyes országokban lassul az oltási kampányok előrehaladása.

A helyreállításhoz a költségvetési politikának fokozatosan át kell térnie az ideiglenes sürgősségi segélyről – például a SURE-ról – a célzottabb és előretekintőbb

gazdaságélénkítő intézkedésekre. Ez a Covid19-válságot követően a foglalkoztatás hatékony és aktív támogatásáról szóló bizottsági ajánlással (EASE)[1] összhangban lévő aktív munkaerőpiaci szakpolitikákat is magában foglalna. Ugyanakkor 2022 végéig közel 6 milliárd EUR továbbra is rendelkezésre áll a SURE keretében, amelyet fel lehetne használni a Covid19-világjárvány okozta súlyos gazdasági zavarok kezelésére.

[1] https://ec.europa.eu/info/publications/commission-recommendation-effective-active-support-employment-ease_en

BEVEZETÉS

Ez a dokumentum a szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszközről (SURE) készült második féléves jelentés. A SURE-t az Európai Unió azzal a céllal hozta létre 2020 májusában, hogy a Covid19-világjárvány idején segítse a tagállamokat a foglalkoztatás és a munkavállalói jövedelmek fenntartásában[2]. A kérelmező tagállamoknak kedvező feltételekkel nyújtott kölcsönök formájában uniós pénzügyi támogatást biztosít. A SURE keretében összesen 100 milliárd EUR-s pénzügyi támogatás áll a tagállamok rendelkezésére, amely a csökkentett munkaidős foglalkoztatás vagy a munkavállalók és az önfoglalkoztatók védelmét célzó hasonló intézkedések, valamint az említettekhez kapcsolódóan bizonyos – különösen a munkahelyeken bevezetett – egészségügyi vonatkozású intézkedések finanszírozását szolgálja. 2021 júniusában a SURE elnyerte az európai ombudsman 2021. évi Jó közigazgatás díját a polgárokra összpontosító szolgáltatásnyújtás terén mutatott kiválóságáért.

Ez a féléves jelentés jogi kötelezettség. A jelentést az Európai Bizottság (a továbbiakban: a Bizottság) az (EU) 2020/672 tanácsi rendelet (a SURE létrehozásáról szóló rendelet)[3] 14. cikkével összhangban fogadta el, teljesítve azt a kötelezettségét, hogy jelentést tesz az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, a Gazdasági és Pénzügyi Bizottságnak (EFC) és a Foglalkoztatási Bizottságnak[4]. A következő jelentés 2022. március végéig esedékes. A jelentésben a tagállami jelentéstétel tekintetében 2021. június végi, a járványügyi és gazdasági adatok tekintetében pedig 2021. szeptember eleji információk szerepeltetendők.

A SURE 2021 augusztusáig elért főbb eredményeit vizsgálva ez a jelentés nagyjából megerősíti az első jelentés kedvező értékelését. Legfőbb megállapításai a következőképpen összegezhetők:

- A becslések szerint nagyjából 31 millió fő és 2,5 millió vállalkozás részesült támogatásban a SURE révén 2020-ban.
- A SURE által támogatott nemzeti munkaerőpiaci intézkedések 2020-ban közel 1,5 millió fő esetében segítettek megelőzni a munkanélküliséget.
- 19 tagállam kért és kapott pénzügyi támogatást a SURE keretében.

[2] A SURE a Bizottság 2019–2024-es időszakra szóló politikai iránymutatásának eredménye, amelyben javaslatot tett az európai munkanélküliségi viszontbiztosítási rendszer létrehozására az európai polgárok védelme és a külső sokkhatások idején az államháztartásra nehezedő nyomás csökkentése érdekében. A Covid19-járvány európai kitörését követően az eszközt a 2020. április 2-i bizottsági javaslat alapján az (EU) 2020/672 tanácsi rendelet 2020. május 19-i elfogadásával hozták létre.

[3] A Tanács (EU) 2020/672 rendelete (2020. május 19.) a Covid19-világjárvány miatt felmerülő szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszköz (SURE) létrehozásáról, HL L 159., 2020.5.20., 1. o. (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0672&from=hu).

[4] A rendelet 14. cikkének megfelelően a Bizottság beszámol a pénzügyi támogatás igénybevételéről, ideértve a SURE keretében fennálló kintlévőségek összegét és az alkalmazandó törlesztési ütemtervet is, valamint arról, hogy továbbra is fennállnak-e azok a rendkívüli események (a Covid19-világjárvány), amelyek indokolják a SURE létrehozásáról szóló rendelet alkalmazását.

- Ebből 6 tagállam további („kiegészítő”) támogatást is kapott a Tanácstól 2021 áprilisában.
- Több mint 94 milliárd EUR-t allokáltak és csaknem 90 milliárd EUR-t folyósítottak.
- A SURE keretében nyújtott pénzügyi támogatás több mint felét a tagállamok a csökkentett munkaidős foglalkoztatás támogatására fordították, és több mint 40 %-ot hasonló intézkedések támogatására, ezen belül csaknem egyharmadot az önfoglalkoztatókat célzó intézkedésekre, és mindössze 5 %-ot fordítottak egészségügyi intézkedésekre, amelyek „kiegészítő” jellegűek a SURE-rendeletnek megfelelően.
- A SURE keretében nyújtott pénzügyi támogatás felhasználási szintje egy kivételével minden tagállamban magasnak tűnik, kettőben pedig szorosan nyomon követik[5].
- A becslések szerint a tagállamok összesen 8,2 milliárd EUR összegű kamatmegtakarítást értek el.
- A „kiegészítések” után közel 6 milliárd EUR még mindig rendelkezésre áll a SURE keretében 2022 végéig, amelyet fel lehetne használni a Covid19-világjárvány okozta súlyos gazdasági zavarok kezelésére.

Ez a jelentés a SURE első féléves jelentésében foglalt információkat aktualizálja, és néhány területen kiterjeszti az elemzést. Bemutatja az első jelentés zárónapjának számító 2021. február 26. óta bekövetkezett intézményi fejleményeket, többek között az Észtországnak nyújtott pénzügyi támogatást és a 6 tagállamnak az ilyen irányú kérelmüket követően nyújtott további („kiegészítő”) támogatást. A jelentésben szerepel az azóta végrehajtott három folyósítás. Aktualizálja az első jelentés elemzését, különösen a SURE által finanszírozott tagállami közkiadásokat illetően – a tagállamok által 2021 júniusában benyújtott aktualizált jelentések alapján –, valamint a SURE hatásának mérését illetően – a legfrissebb makrogazdasági és pénzügyi adatok alapján. Emellett kiterjeszti az elemzést, különösképpen az érintett munkavállalók/önfoglalkoztatók és vállalkozások körére vonatkozóan.

A jelentés bemutatja a SURE eddigi igénybevételét, továbbá áttekinti társadalmi-gazdasági hatásait. A jelentés öt szakaszból áll. Az I. szakasz ismerteti a tagállamoknak nyújtott pénzügyi támogatást, beleértve a folyósított és kintlévő összegeket, valamint a kapcsolódó törlesztési ütemtervet. A II. szakasz összefoglalja a SURE által támogatott nemzeti intézkedésekre fordított teljes tagállami közkiadásokat[6]. A III. szakasz az első jelentésben szereplő, a SURE hatásáról szóló előzetes elemzést aktualizálja és bővíti ki, többek között a munkanélküliség és a SURE által a tagállamok számára generált kamatmegtakarítások változásaival. A IV. szakasz a SURE keretében nyújtott támogatások folytatását indokló körülményeket, nevezetesen a világjárvány folytatódó hatását tárgyalja. Az V. szakasz tartalmazza az uniós SURE szociális beruházási

[5] A felhasználás itt azt jelenti, hogy egy tagállam milyen mértékben költi el a Tanács által a támogatható intézkedésekre nyújtott összeget.

[6] Az I. és a II. szakasz a SURE létrehozásáról szóló rendelet 14. cikke (1) bekezdésének megfelelően a SURE keretében nyújtott pénzügyi támogatás felhasználását mutatja be.

kötvények keretdokumentumának 2.4. szakasza szerinti – e jelentés részét képező – releváns beszámolót[7].

I. A SURE KERETÉBEN NYÚJTOTT PÉNZÜGYI TÁMOGATÁS FELHASZNÁLÁSA: ODAÍTÉLT ÉS KIFIZETETT ÖSSZEGEK ÉS EGYÉB PÉNZÜGYI SZEMPONTOK

1.1. A kedvezményezett tagállamok, az odaítélt támogatások és a kintlévő összegek áttekintése

2021 februárjában újabb tagállam, Észtország kért pénzügyi támogatást a SURE keretében. A pénzügyi támogatást a Tanács 2021. március 22-én ítélte meg a Bizottság 2021. február 26-i javaslata alapján[8]. Ezzel a kedvezményezett tagállamok száma 19-re emelkedett.

A világjárvány ismételt megjelenését követően a SURE eszközből már korábban támogatott hat tagállam 2021 első negyedévében kérelmet nyújtott be további pénzügyi támogatás iránt a SURE keretében. 2021 márciusában Belgium, Ciprus, Görögország, Litvánia, Lettország és Málta kérte a Tanács által 2020-ban számukra odaítélt eredeti összegek kiegészítését.

1. táblázat: A SURE keretében nyújtott támogatás áttekintése (EUR)

Tagállam	*Teljes odaítélt összeg**	*Ebből kiegészítés*	*Folyósított összeg**	*Kintlévő összeg*
Belgium	8 197 530 000	394 150 000	8 197 000 000	0
Bulgária	511 000 000	0	511 000 000	0
Ciprus	603 770 000	124 700 000	603 000 000	0
Csehország	2 000 000 000	0	2 000 000 000	0
Görögország	5 265 000 000	2 537 000 000	5 265 000 000	0
Spanyolország	21 324 820 449	0	21 324 000 000	0
Horvátország	1 020 600 000	0	1 020 000 000	0
Olaszország	27 438 486 464	0	27 438 000 000	0
Litvánia	957 260 000	354 950 000	957 000 000	0
Lettország	305 200 000	112 500 000	305 000 000	0
Málta	420 817 000	177 185 000	420 000 000	0
Lengyelország	11 236 693 087	0	8 236 000 000	3 000 000 000
Portugália	5 934 462 488	0	5 411 000 000	523 000 000
Románia	4 099 244 587	0	3 000 000 000	1 099 000 000
Szlovénia	1 113 670 000	0	1 113 000 000	0
Szlovákia	630 883 600	0	630 000 000	0
Magyarország	504 330 000	0	504 000 000	0
Írország	2 473 887 900	0	2 473 000 000	0
Észtország	230 000 000	0	230 000 000	0
Összesen	**94 267 655 575**	**3 700 485 000**	**89 637 000 000**	**4 622 000 000**

*A folyósítások végrehajtása során az odaítélt összegeket operatív célokból lefelé kerekítették.

[7] https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/eu-borrower/eu-borrowing-activities/eu-sure-social-bond-framework_en

[8] A Tanács (EU) 2021/513 végrehajtási határozata (2021. március 22.) a Covid19-világjárvány miatt felmerülő szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatok mérséklése érdekében az (EU) 2020/672 rendelet alapján az Észt Köztársaságnak nyújtandó ideiglenes támogatásról, HL L 103., 2021.3.24., 6. o.

A kiegészítésekre vonatkozó kérelmeket gyorsan teljesítették. A Bizottság 2021. március 30-án kiadott javaslata alapján a Tanács április 23-án további pénzügyi támogatást nyújtott a hat érintett tagállamnak[9,10,11,12,13,14]. Ezek a kiegészítések összesen 3,7 milliárd EUR-t tettek ki, amivel a SURE keretében nyújtott teljes pénzügyi támogatás közel 94,3 milliárd EUR-ra nőtt (lásd az 1. táblázatot).

1.2. Folyósítások és az alkalmazandó törlesztési ütemezés

2021 márciusa és májusa között a Bizottság az EU nevében további 36 milliárd EUR összegű SURE szociális beruházási kötvényt bocsátott ki sikeresen. A befektetői érdeklődés erős maradt, a befektetők a 2021 elejéhez képest nagyobb kihívást jelentő piaci viszonyok ellenére mindegyik kibocsátást 6–9-szeres mértékben túljegyezték. Ez további kedvező árazási feltételeket tett lehetővé.

A Bizottság 2021. március 9-én sikeresen végrehajtotta az ötödik SURE-kötvény-kibocsátást 9 milliárd EUR értékben. A 15 éves futamidejű szociális beruházási kötvényt megnövekedett piaci volatilitás idején bocsátották ki, de így is az elsődleges piacokon akkor megfigyelhető sáv alsó határán árazták be 86 milliárd EUR összértékű ajánlati könyv mellett. A Bizottság által bevont forrásokat 2021. március 16-án folyósították hét tagállamnak.

A Bizottság 2021. március 23-i, hatodik SURE-kötvény-kibocsátása két ügyletrészsorozatból állt, összesen 13 milliárd EUR értékben. Ez egy 2026 márciusában esedékes 8 milliárd EUR, és egy 2046 májusában esedékes 5 milliárd EUR összegű részt foglalt

[9] A Tanács (EU) 2021/681 végrehajtási határozata (2021. április 23.) a Covid19-világjárvány miatt felmerülő szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatok mérséklése érdekében az (EU) 2020/672 rendelet alapján a Belga Királyságnak nyújtandó ideiglenes támogatásról szóló (EU) 2020/1342 végrehajtási határozat módosításáról, HL L 144., 2021.4.27., 24. o.

[10] A Tanács (EU) 2021/680 végrehajtási határozata (2021. április 23.) a Covid19-világjárvány miatt felmerülő szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatok mérséklése érdekében az (EU) 2020/672 rendelet alapján a Ciprusi Köztársaságnak nyújtandó ideiglenes támogatásról szóló (EU) 2020/1344 végrehajtási határozat módosításáról, HL L 144., 2021.4.27., 19. o.

[11] A Tanács (EU) 2021/679 végrehajtási határozata (2021. április 23.) a Covid19-világjárvány miatt felmerülő szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatok mérséklése érdekében az (EU) 2020/672 rendelet alapján a Görög Köztársaságnak nyújtandó ideiglenes támogatásról szóló (EU) 2020/1346 végrehajtási határozat módosításáról, HL L 144., 2021.4.27., 16. o.

[12] A Tanács (EU) 2021/678 végrehajtási határozata (2021. április 23.) a Covid19-világjárvány miatt felmerülő szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatok mérséklése érdekében az (EU) 2020/672 rendelet alapján a Litván Köztársaságnak nyújtandó ideiglenes támogatásról szóló (EU) 2020/1350 végrehajtási határozat módosításáról, HL L 144., 2021.4.27., 12. o.

[13] A Tanács (EU) 2021/677 végrehajtási határozata (2021. április 23.) a Covid19-világjárvány miatt felmerülő szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatok mérséklése érdekében az (EU) 2020/672 rendelet alapján a Lett Köztársaságnak nyújtandó ideiglenes támogatásról szóló (EU) 2020/1351 végrehajtási határozat módosításáról, HL L 144., 2021.4.27., 7. o.

[14] A Tanács (EU) 2021/676 végrehajtási határozata (2021. április 23.) a Covid19-világjárvány miatt felmerülő szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatok mérséklése érdekében az (EU) 2020/672 rendelet alapján a Máltai Köztársaságnak nyújtandó ideiglenes támogatásról szóló (EU) 2020/1352 végrehajtási határozat módosításáról, HL L 44., 2021.4.27., 3. o.

magában. A teljes ajánlati könyv 86,5 milliárd EUR-t tett ki. A forrásokat 2021. március 30-án folyósították 6 tagállamnak.

A hetedik, több mint 14,1 milliárd EUR értékű SURE-kötvény-kibocsátás is sikeresen lezajlott 2021. május 18-án. Ezt a kettős ügyletrészsorozatot is két különálló futamidőre bontották: egy 2029 júliusában esedékes 8,137 milliárd EUR, és egy 2047 januárjában esedékes 6 milliárd EUR összegű részre. Az ügylet az eurókamatlábak akkoriban tartós piaci volatilitása ellenére élénk érdeklődést váltott ki a befektetők részéről; a kereslet meghaladta az 51 milliárd EUR-t, illetve a 37 milliárd EUR-t. A forrásokat 2021. május 25-én folyósították 12 tagállamnak, köztük első alkalommal Bulgáriának és Észtországnak.

2021. augusztus végéig 19 tagállamnak közel 90 milliárd EUR összegű pénzügyi támogatást folyósítottak a SURE keretében. Ez a Tanács által a SURE keretében odaítélt teljes pénzügyi támogatás 95 %-át teszi ki. A fennmaradó források folyósítását az érintett tagállamok kérésére elhalasztották. A SURE-ügyletekre és a tagállamok részére teljesített kifizetésekre vonatkozó további részleteket a melléklet A2. és A3. táblázata tartalmazza.

A tagállamok részére teljesített kifizetések átlagos futamideje 14,5 év, ami megközelíti a vonatkozó tanácsi végrehajtási határozatokban előírt legfeljebb 15 évet. A tőketörlesztés és kamatfizetés ütemtervét a 2. táblázat tartalmazza.

2. táblázat: Az Unió SURE keretében kihelyezett kölcsöneinek törlesztési ütemezése

Naptári év	Tőkeösszeg	Kamat	SURE összesen
2021		35 480 000	35 480 000
2022		111 110 000	111 110 000
2023		122 500 000	122 500 000
2024		122 500 000	122 500 000
2025	8 000 000 000	122 500 000	8 122 500 000
2026	8 000 000 000	122 500 000	8 122 500 000
2027		122 500 000	122 500 000
2028	10 000 000 000	122 500 000	10 122 500 000
2029	8 137 000 000	122 500 000	8 259 500 000
2030	10 000 000 000	122 500 000	10 122 500 000
2031		122 500 000	122 500 000
2032		122 500 000	122 500 000
2033		122 500 000	122 500 000
2034		122 500 000	122 500 000
2035	8 500 000 000	122 500 000	8 622 500 000
2036	9 000 000 000	122 500 000	9 122 500 000
2037		104 500 000	104 500 000
2038		104 500 000	104 500 000
2039		104 500 000	104 500 000
2040	7 000 000 000	104 500 000	7 104 500 000
2041		97 500 000	97 500 000
2042		97 500 000	97 500 000
2043		97 500 000	97 500 000
2044		97 500 000	97 500 000
2045		97 500 000	97 500 000
2046	5 000 000 000	97 500 000	5 097 500 000
2047	6 000 000 000	75 000 000	6 075 000 000
2048		30 000 000	30 000 000
2049		30 000 000	30 000 000
2050	10 000 000 000	30 000 000	10 030 000 000

Összesen	**89 637 000 000**	**3 029 590 000**	**92 666 590 000**

II. A SURE ESZKÖZ IGÉNYBEVÉTELE: A SURE KERETÉBEN TÁMOGATHATÓ KÖZKIADÁSOK ÉS TAGÁLLAMI INTÉZKEDÉSEK

Ez a szakasz az eszköz szakpolitikai felhasználására összpontosít. Konkrétabban összefoglalja a SURE keretében támogatható, illetve annak támogatására jogosult tagállami közkiadásokat, valamint a nemzeti intézkedések jellegét. Bemutatja továbbá a SURE által támogatott intézkedésekből részesülő munkavállalók és vállalkozások részarányát.

2.1. A SURE által támogatott tényleges és tervezett közkiadások

2.1.1. A támogatható intézkedésekre fordítandó közkiadások nyomon követése

A SURE keretében nyújtott pénzügyi támogatás tervezett és tényleges felhasználásának nyomon követése a kedvezményezett tagállamok által készített aktualizált jelentéseken keresztül történik[15]**.** Az előírt jelentéseknek ki kell terjedniük a közkiadásoknak a SURE keretében támogatható intézkedések közötti elosztására (valamint arra, hogy a munkavállalók és vállalkozások milyen arányban részesülnek ezen intézkedésekből, a 2.3. szakaszban leírtak szerint). Ezekből a jelentésekből eddig három sorozat készült: 2020 augusztusában („a hivatalos kérelmet kísérő adatok"), 2021 január–februárjában („első jelentés") és 2021 júniusában (a „legutóbbi jelentéstétel" ehhez a jelentéshez). Az adatok *megegyeznek a tagállamok által adott tájékoztatással*[16]. A tagállamok jelentéseiben szereplő kiadások megfelelnek a SURE keretében támogatható intézkedésekre vonatkozó kiadásoknak. Egyes tagállamok a SURE eszközből kapott támogatást nemzeti finanszírozással vagy uniós strukturális alapokból kapott forrásokkal egészítették ki, így a kiadások meghaladhatják a SURE által támogatott összeget. A jelentéstétel megkönnyíti a SURE keretében nyújtott pénzügyi támogatás felhasználásának mérését, a Tanács által nyújtott összeggel való összevetés révén.

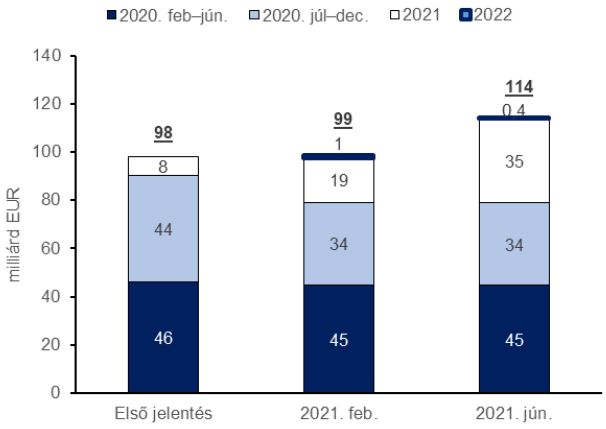
2021 májusának végére a támogatható intézkedésekre fordítandó összes tervezett közkiadás 90 %-a végbement[17]**.** A SURE-rendelet megengedi, hogy a pénzügyi támogatást a SURE keretében támogatható intézkedésekre fordítandó közkiadások tervezett növelésére használják fel. 2020 júniusában a tervezett kiadások aránya 54 % volt (a 2020. augusztusi jelentéstétel szerint); 2020 végén ez az arány 20 % volt (az első jelentésben foglaltak szerint); a fennmaradó tervezett kiadások jelenleg nem érik el a 10 %-ot (lásd a 2. ábrát).

[15] Írország és Észtország csak a felmerült közkiadásokra igényelt SURE-támogatást, így a jelentés 2021 márciusa óta változatlan marad.

[16] A tagállamok által az aktualizált jelentéssel együtt bejelentett új intézkedések még nem vehetők figyelembe, mivel még nem történt meg azok támogathatóságának értékelése.

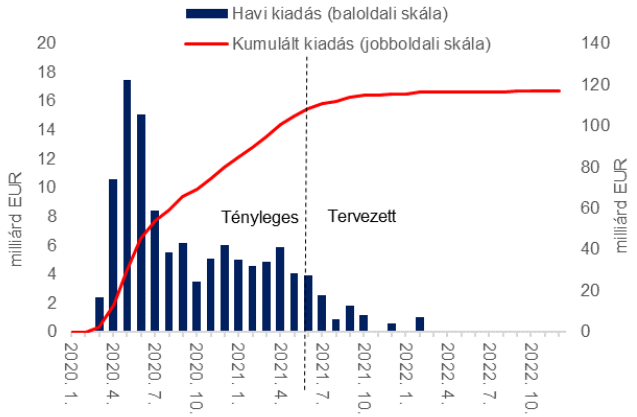
[17] A támogatható intézkedések a rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében meghatározott intézkedések: nemzeti csökkentett munkaidős foglalkoztatás vagy hasonló intézkedések, valamint kiegészítő, egészségügyi vonatkozású intézkedések.

1. ábra: A jelentésekben közölt közkiadások

Megjegyzés: Észtország 2021 februárjában nyújtott be SURE-támogatás iránti kérelmet, ezért csak a 2021. júniusi jelentésben szerepel.

2. ábra: A SURE eszközhöz kapcsolódó tényleges és tervezett közkiadások havi alakulása

Megjegyzés: a profil a tagállamok által 2021 júniusában benyújtott, e jelentéshez adatokat biztosító legfrissebb jelentések alapján készült. A 2021. novemberi, kismértékben negatív kiadás azzal magyarázható, hogy az adott hónapban nagy összegű kifizetés várható az európai strukturális és beruházási alapokból a csökkentett munkaidős foglalkoztatás támogatására.

A legutóbbi jelentések azt mutatják, hogy jelentősen nőtt a 2021-re elkülönített összes közkiadás az első jelentés óta. 14 tagállam jelentésében szerepel 2021-re a 2021. január-február folyamán vártnál magasabb tervezett közkiadás, összhangban a fertőzések számának megugrásával, a gazdasági támogatások 2021-es, egész Európára kiterjedő kiterjesztésével, és a 2021 áprilisában jóváhagyott kiegészítő támogatási kérelmekkel. A három tagállamban 2022-re tervezett, elhanyagolható közkiadások csökkentek, mivel egyes kiadásokat előrehoztak 2021-re.

A SURE-támogatásra jogosult intézkedésekkel kapcsolatos kiadások előrejelezhetően követték a világjárvány ütemét. A 2. ábra azt mutatja, hogy a legutóbbi jelentésekben szereplő támogatható közkiadások profilját három csúcs jellemzi, nevezetesen 2020 májusában, 2020 decemberében és 2021 áprilisában, ami összhangban van a jelentés zárónapja előtt regisztrált három járványügyi hullámmal. A második és harmadik hullámnak a SURE-támogatásra jogosult közkiadásokra gyakorolt hatása kevésbé volt erőteljes, mint az első hullámé, valószínűleg a gazdaságoknak az első hullám utáni alkalmazkodása, a járvány megfékezésére irányuló kevésbé szigorú kapcsolódó intézkedések és esetleg annak következtében, hogy néhány SURE-támogatás iránti kezdeti kérelem már előre jelezte a világjárvány 2020 nyarát követő újbóli feléledését.

Jelenleg a támogatásra jogosult intézkedésekre fordított összes közkiadás várhatóan eléri a 114 milliárd EUR-t, ami meghaladja a SURE eszközből közvetlenül támogatott összeget (94 milliárd EUR). Ez az összeg nem tartalmazza az európai strukturális és beruházási alapokból finanszírozott kiadásokat, és 15 %-os növekedést jelent az első jelentéshez képest, amikor a kedvezményezett tagállamokban várhatóan elköltött összeg 99 milliárd EUR volt. Ez

meghaladja a SURE keretében nyújtott teljes összeget, mivel számos tagállam többet tervez költeni a SURE keretében támogatható intézkedésekre, mint az általuk igényelt pénzügyi támogatás[18]. Ez is bizonyítja a SURE-támogatások körének fontosságát a tagállamok szempontjából.

2.1.2. A források felhasználási szintje

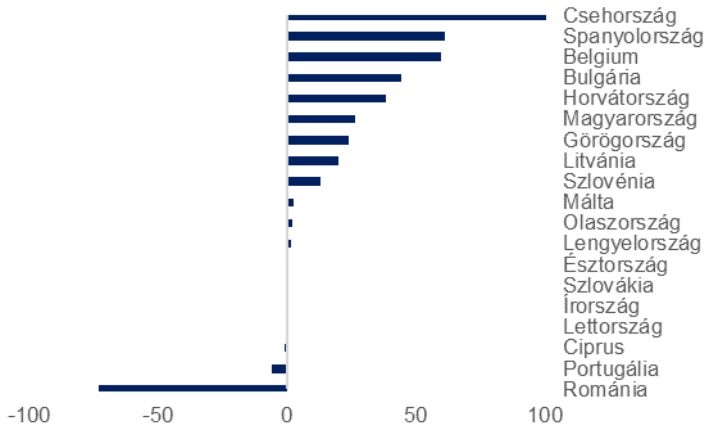
A SURE keretében a tagállamoknak nyújtott források felhasználási szintje a tagállamok túlnyomó többségében magasnak tűnik. A 19 tagállamból 16 már jelenleg is *legalább* a SURE keretében kapott pénzügyi támogatás erejéig költött vagy tervez költeni támogatható intézkedésekre (lásd a 3. ábrát). Ezek közül 13 még az odaítélt összegnél is *többet* tervez elkölteni, akár a többlet nemzeti finanszírozása révén is.

A források felhasználásának szintje egy tagállamban valószínűleg alacsony, illetve a források felhasználását szorosabban nyomon fogják követni meghatározott tagállamokban, amelyek kifejezték elkötelezettségüket a lehetséges problémák megoldása iránt. Románia, Portugália és Ciprus a Tanács által a SURE keretében nyújtott összegnél alacsonyabb összes közkiadásról számolt be a vonatkozó tanácsi végrehajtási határozatokban előírt intézkedéseket illetően. Az előzetes elemzés alapján úgy tűnik, hogy Ciprus nem szembesül a felhasználással kapcsolatos tényleges problémával[19]. Portugáliában a nemzeti hatóságok további intézkedéseket határoztak meg, amelyeket a Bizottság kellő időben értékelni fog, és amelyek várhatóan fel fogják használni a tagállamnak nyújtott teljes összeget. Románia esetében az alacsony felhasználási szint a világjárvány vártnál gyengébb hatásának és a vártnál erősebb fellendülésnek tudható be, ami azt jelentette, hogy a munkahelyek megőrzését célzó intézkedésekre fordított kiadások a vártnál alacsonyabbak voltak. Az eddig felmerült tényleges közkiadások és a Romániának már kifizetett 3 milliárd EUR összegű pénzügyi támogatás közötti különbség továbbra is jelentős (a folyósított összeg közel kétharmada). A Bizottság a lehetséges megoldások megvitatása érdekében jelenleg is együttműködik és ezután is együtt fog működni a román hatóságokkal.

3. ábra: A támogatható intézkedésekre fordított, tervezett és tényleges közkiadásoknak a kölcsön összegét meghaladó része (a kölcsönösszeg %-ában)

[18] Spanyolország, Olaszország és Lengyelország esetében ez a koncentrációs határértéknek is betudható (amely a három legnagyobb kedvezményezett tagállamra vonatkozó 100 milliárd EUR-s maximális összeg 60 %-a).

[19] Ciprus esetében a közkiadások 3 millió EUR-t (a kölcsön 0,6 %-a) meghaladó elmaradása a várt értéktől annak tudható be, hogy a tagállam a vártnál több ESZA-finanszírozásban részesül. Ciprus a jelentéstétel időpontjában az intézkedések jogi érvényességével összhangban csak 2021 júniusáig jelentett tervezett kiadásokat, de ezeket az intézkedéseket várhatóan meghosszabbítják. Így az elmaradás a 2021 júniusát követő, a jelentésben még nem szereplő kiadások miatt várhatóan átmeneti lesz. A Bizottság továbbra is figyelemmel kíséri a helyzetet.

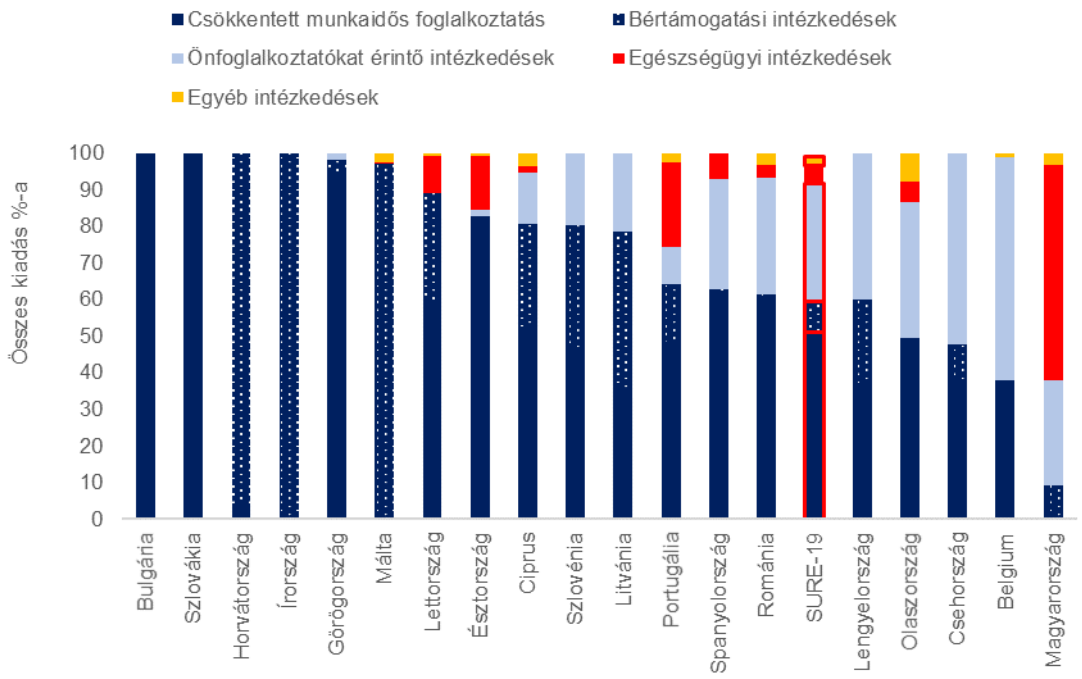

Megjegyzés: Az adatok a tanácsi végrehajtási határozatokban szereplő intézkedésekre fordított, bejelentett közkiadásokra vonatkoznak, a koncentrációs határértékek figyelembevétele és az európai strukturális és beruházási alapok nélkül.

2.2. Nemzeti intézkedések: a SURE által támogatott csökkentett munkaidős foglalkoztatás vagy hasonló intézkedések

A SURE által támogatott összes közkiadás több mint felét várhatóan csökkentett munkaidős foglalkoztatásra fordítják. Ez a Bizottság elemzésén alapul, amely a tagállamok jelentéseiben szereplő intézkedéseket típus szerint kategorizálja. A SURE keretében támogatásra jogosult intézkedésekre fordított közkiadások 53 %-át csökkentett munkaidős foglalkoztatásra, további 33 %-át pedig az önfoglalkoztatókat érintő „hasonló intézkedésekre” fordítják. 7 %-ot allokálnak bértámogatásra, 5 %-ot pedig várhatóan egészségügyi intézkedésekre fordítanak[20]. A kiadások fennmaradó 2 %-át a munkahelyek megtartását és a munkavállalók jövedelmét támogató „egyéb” hasonló intézkedésekre különítik el. 9 tagállam csak csökkentett munkaidős foglalkoztatásra és hasonló intézkedésekre fordította a SURE pénzügyi támogatását (lásd a 4. ábrát).

[20] A bértámogatás a csökkentett munkaidős foglalkoztatáshoz hasonló munkahelymegtartási intézkedés, amely abban a tekintetben eltér, hogy a kifizetéseket nem (a nem ledolgozott) órák arányában számítják ki, hanem egy átalányösszegnek vagy a teljes bér egy részének feleltetik meg.

4. ábra: A SURE keretében támogatásra jogosult intézkedésekre fordított közkiadások a kiadás típusa szerint

Megjegyzés: Magyarország egészségügyi kiadásaival kapcsolatban további részletekért lásd a SURE 2021. márciusi jelentését.

A SURE-támogatásban részesülő 19 tagállam közül 16 fordította a támogatást a csökkentett munkaidős foglalkoztatás finanszírozására. Ez magában foglalja Észtországot is, amely 2021 márciusában részesült pénzügyi támogatásban a SURE keretében. 2020 folyamán Észtország, a csökkentett munkaidős foglalkoztatáshoz hasonló intézkedések és az egészségügyi intézkedések mellett, új (ideiglenes) csökkentett munkaidős foglalkoztatást vezetett be a világjárványra válaszul.

Az a hat tagállam, amely 2021 elején kiegészítő SURE-támogatást kért, vagy megváltoztatta a SURE eszközből már részesülő foglalkoztatási rendszerek kialakítását, vagy új intézkedéseket vezetett be. Az intézkedések kialakításának módosításai elsősorban a programok nagyvonalúbbá tételében vagy a támogathatósági feltételek lazításában nyilvánultak meg[21].

[21] Ciprus, Lettország és Litvánia további támogatást kért azon intézkedések mindegyikére (vagy szinte mindegyikére), amelyek tekintetében már részesültek SURE-támogatásban. Görögország a meglévő csökkentett munkaidős foglalkoztatási rendszere meghosszabbításához kért támogatást. Belgium és Málta a csökkentett munkaidős foglalkoztatáshoz hasonló, a SURE-ból már finanszírozott intézkedésekhez kért támogatást (pl. az önfoglalkoztatók támogatása, bértámogatások, meghatározott ágazatoknak vagy munkavállalói kategóriáknak nyújtott támogatások). Végül Belgium és Lettország a SURE keretében finanszírozandó új programokat vezetett be. Ezek a programok a csökkentett munkaidős foglalkoztatáshoz hasonló intézkedések: a szülőknek és gondozóknak

2021 első felében a SURE által támogatott számos tagállam meghosszabbította a csökkentett munkaidős foglalkoztatását annak érdekében, hogy reagáljon a világjárvány új hullámaira. A már befejeződött intézkedéseket vagy újraindították (pl. Észtországban és Lettországban), vagy módosították (pl. nagyvonalúbbá tették). Olaszország meghosszabbította a csökkentett munkaidős foglalkoztatás Covid-járvánnyal összefüggő használatára vonatkozó jogosultsági időszakot. Ciprus, Csehország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Szlovákia és Spanyolország nagyvonalúbbá tette programjait, például azáltal, hogy a munkavállalók fizetésének nagyobb részét támogatta, csökkentette a felső határokat vagy megkönnyítette a programokhoz való hozzáférést.

A SURE-t a csökkentett munkaidős foglalkoztatás finanszírozására igénybe vevő tagállamok többsége még nem szüntette meg a szükséghelyzeti támogatást. A csökkentett munkaidős foglalkoztatásra támaszkodó tizenhat ország közül tizenegyben még mindig működik a rendszer (további részletekért lásd az 1. mellékletet), annak ellenére, hogy sokan 2021 nyarán (Bulgária, Litvánia és Románia), 2021 szeptemberében (Belgium, Görögország, Szlovénia és Spanyolország) vagy később 2021-ben (Ciprus, Horvátország, Szlovákia) meg kívánták szüntetni a rendszereiket. Írország és Málta, amelyek bértámogatási programjaikhoz részesülnek támogatásban a SURE keretében, 2021 végéig meghosszabbította a programokat[22]. Olaszország 2021 végéig meghosszabbított több Covid-vonatkozású kiigazítást a csökkentett munkaidős foglalkoztatásra vonatkozóan, míg egyes konkrét rendelkezéseket már megszüntettek. A foglalkoztatás hatékony és aktív támogatásáról szóló bizottsági közlemény ajánlásának megfelelően Spanyolország és Portugália a csökkentett munkaidős foglalkoztatási program keretében képzési intézkedéseket vagy a munkahelyváltást ösztönző intézkedéseket vezetett be a helyreállítás támogatása érdekében[23].

Néhány tagállam már nem alkalmazza a csökkentett munkaidős foglalkoztatást. Csehország, Észtország, Lettország és Lengyelország 2021 májusában vagy júniusában felfüggesztette programjait. A csökkentett munkaidős foglalkoztatás megszüntetésére vonatkozó határidők azonban jellemzően ideiglenesek, és a világjárvány alakulásának megfelelően aktualizálhatók.

2.3 A SURE által támogatott alkalmazottak és cégek köre

A SURE a becslések szerint 2020-ban nagyjából 31 millió embert támogatott, akik a kedvezményezett tagállamokban foglalkoztatottak összlétszámának több mint egynegyedét teszik ki. Ez a becslés azoknak a személyeknek felel meg, akik egy adott időpontban a SURE által támogatott csökkentett munkaidős foglalkoztatás vagy hasonló intézkedések hatálya alá

---

nyújtott betegségi ellátások (Lettország) és a vállalkozóknak nyújtott mikrohitelek (Belgium), valamint az egészségügyi dolgozóknak nyújtott juttatásokkal kapcsolatos egészségügyi intézkedés (Lettország).

[22] Írország a SURE keretében ideiglenes bértámogatáshoz részesült pénzügyi támogatásban, amely 2020 augusztusában ért véget, és amelyet a 2021 végéig hatályos veszélyhelyzeti bértámogatás váltott fel.

[23] https://ec.europa.eu/info/publications/commission-recommendation-effective-active-support-employment-ease_en Azon tagállamok közül, amelyek nem támaszkodnak a SURE finanszírozására, Ausztria, Franciaország, Hollandia és Svédország a csökkentett munkaidős foglalkoztatás vagy hasonló intézkedései keretében bevezette vagy megerősítette a képzési támogatást.

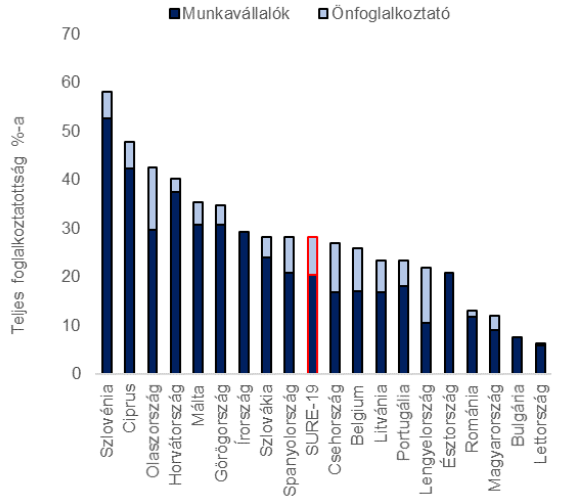
tartoztak. Körülbelül 22,5 millió alkalmazottat és 8,5 millió önfoglalkoztatót foglal magában[24]. Szem előtt tartva, hogy a SURE alkalmazási köre szélesebb (beleértve a hasonló, különösen az önfoglalkoztatókat érintő intézkedéseket is), ez a szám nagyjából a 2020-ban a SURE kedvezményezett tagállamaiban a csökkentett munkaidős foglalkoztatásban részt vevő mintegy 19 millió főhöz és az EU-szerte érintett 35 millió főhöz viszonyítható[25]. Az 5. ábra tagállamonkénti bontásban mutatja a SURE által támogatott foglalkoztatottak körét. Ezek a becslések nem veszik figyelembe az egészségügyi intézkedések SURE eszközből kapott támogatását, ezért konzervatívnak tekinthetők[26].

[24] Ez az adat nőtt az első SURE-jelentésben szereplő számadathoz képest, mivel a tagállamok jobb adatminőség mellett aktualizálták a becsléseiket.

[25] A 19 milliós számadat tagállami adatszolgáltatási táblázatokon alapul, amelyek magukban foglalják a SURE által nem támogatott csökkentett munkaidős foglalkoztatási programokat, de a hasonló intézkedéseket nem. Azon három tagállam esetében, amelyek nem jelentettek adatot, a csökkentett munkaidős foglalkoztatás által támogatottak SURE által támogatottakhoz viszonyított átlagos arányát feltételezték.

[26] Emellett egyes tagállamokban jelentős átfedés volt a különböző intézkedések kedvezményezettjei között, amelyek kiigazítása nem lehetséges. Ilyen esetekben a tagállamokat arra kérték, hogy a kétszeres beszámítás elkerülése érdekében csak a legnagyobb intézkedés(ek) által támogatottak körét jelentsék be. Így a ténylegesen támogatottak köre még ennél is magasabb lehet.

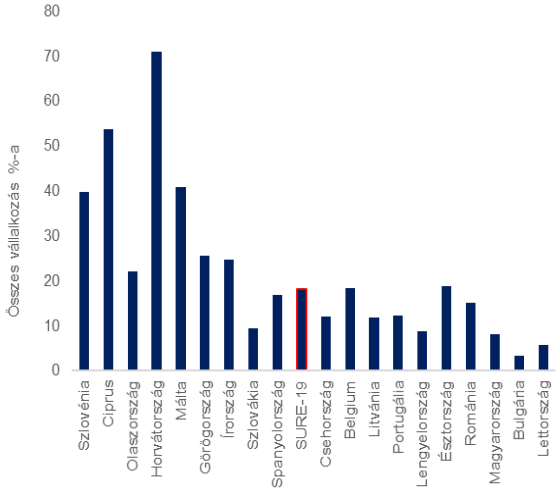
5. ábra: A SURE által 2020-ban támogatott foglalkoztatottak (a teljes foglalkoztatottság %-ában)

Forrás: *A tagállamok által jelentett adatok (lásd a 26. lábjegyzetet), Ameco.*

Megjegyzés: A lefedettségi adatok a tagállamok által jelentett adatok. A foglalkoztatottak összlétszámára vonatkozó adatok (vagyis a hányados nevezője) az AMECO adatbázisból származnak a foglalkoztatottak összlétszámára vonatkozó, a nemzeti számlák rendszere szerinti meghatározás alkalmazásával, amely egyaránt magában foglalja a bérből és fizetésből élőket, valamint az önfoglalkoztatókat is.

6. ábra: A SURE által 2020-ban támogatott vállalkozások (az összes vállalkozás %-ában)

Forrás: *A tagállamok által jelentett adatok (lásd a 28. lábjegyzetet), Eurostat vállalkozásstatisztika.*

Megjegyzés: A tagállamok a SURE által támogatott foglalkoztatottak száma alapján vannak rangsorolva. Az adatok tagállamok közötti következetes kezelésének biztosítása érdekében az összes vállalkozás magában foglalja a nulla alkalmazottat foglalkoztató vállalkozásokat is, ami a támogatottak arányának alulbecsléséhez vezethet, mivel egyes önfoglalkoztatók a nevezőben szerepelhetnek, de a számlálóban nem.

A SURE által támogatottak köre várhatóan 2021-ben sem lesz elhanyagolható, és a foglalkoztatottak csaknem 10 %-ának felel meg. A világjárvány későbbi hullámainak gazdasági hatása várhatóan sokkal kisebb lesz, mint az első hullámé volt, míg egyes tagállamok a várt gazdasági fellendülés miatt 2021-ben nem fogják alkalmazni a SURE-t a közkiadások fedezésére. Ennek ellenére a becslések szerint 2021-ben legalább 5 millió ember részesül majd a SURE előnyeiből, tekintettel az egyes országok és gazdasági ágazatok közötti egyenlőtlen fellendülésre[27].

A SURE a becslések szerint 2,5 millió vállalkozást támogatott 2020-ban. Ez a kedvezményezett tagállamokban működő cégek legalább egyötödét foglalja magában (lásd a 6. ábrát)[28]. 2021-ben a vállalkozások mintegy 8 %-a részesül továbbra is támogatásban a várt, de

[27] Ez a becslés hiányos jelentéstételen alapul, mivel egyes tagállamok (Olaszország, Lengyelország, Szlovákia) nem szolgáltattak a támogatottak körére vonatkozó 2021. évi adatokat.

[28] Tekintettel a tagállamok által a támogatott vállalkozások körével kapcsolatban nyújtott, igen heterogén adatszolgáltatásra, az összes vállalkozás feltételezetten magában foglalja a nulla alkalmazottat foglalkoztató vállalkozásokat is az adatok tagállamok közötti következetes kezelésének biztosítása érdekében. Ez a támogatottak

egyenetlen gazdasági fellendüléssel összefüggésben. A kedvezményezett tagállamok többségében a tercier szektorban működő cégek voltak a támogatás elsődleges kedvezményezettjei, különösen a következők: i) nagy- és kiskereskedelem, és ii) szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás (lásd a 3. táblázatot)[29]. A feldolgozóipar is jelentős támogatásban részesült.

Mind a kkv-k, mind a nagyvállalatok részesültek SURE-támogatásban. A Covid19-válságot megelőzően a csökkentett munkaidős foglalkoztatást többnyire az ipari nagyvállalatok vették igénybe[30]. A nagyvállalatok jellemzően magasabb felvételi és elbocsátási költségekkel szembesültek; a tercier szektorban működő vállalkozások főként elbocsátásokkal, illetve a határozott idejű és atipikus foglalkoztatásra való nagyobb támaszkodással igazították ki a foglalkoztatottak számát. A világjárvánnyal ez a tendencia eltolódott, és a csökkentett munkaidős foglalkoztatás alkalmazása különösen fontossá vált a szolgáltatások (főként a szállodák és éttermek) és a kiskereskedelem terén. Egyes tagállamokban az ilyen rendszerekben részt vevő mikrovállalkozások aránya 2020 márciusától jelentősen nőtt[31]. A SURE-kedvezményezett tagállamok többségében a SURE által támogatott cégek túlnyomó többsége kisvállalkozás volt (7. ábra). Azonban, tekintettel a tagállamok által a támogatott vállalkozások körével kapcsolatban nyújtott, igen heterogén adatszolgáltatásra, e jelentéshez nehéz a cégösszetétellel kapcsolatos részletes becsléseket készíteni.

A Covid19-válság során nőtt a nők és a fiatalok részvétele a csökkentett munkaidős foglalkoztatásban. Ez elsősorban azt tükrözi, hogy a támogatás ágazati összetétele a feldolgozóipar és az építőipar felől a szolgáltatások és a kiskereskedelem felé mozdult el, vagyis azon ágazatok felé, ahol viszonylag magasabb a nők és a fiatalok aránya a foglalkoztatásban[32].

---

arányának alulbecsléséhez vezethet, mivel egyes önfoglalkoztatók a nevezőben szerepelhetnek, de a számlálóban nem.

[29] A 19 kedvezményezett tagállamból 5 nem szolgáltatott információt a feldolgozóipar és a szolgáltatások közötti megoszlásról, 3 pedig arról számolt be, hogy a támogatás egyenlően oszlott meg.

[30] Európai Bizottság (2020): Labour Market and Wage Developments in 2020 (Munkaerőpiac és a bérek alakulása 2020-ban), 3. fejezet, Policy developments (Szakpolitika fejlemények). https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=23268&langId=en

[31] Például Belgium és Olaszország. Forrás: az EMCO 2020. és 2021. évi adatgyűjtése. Nem áll rendelkezésre információ a SURE által támogatott valamennyi országra vonatkozóan.

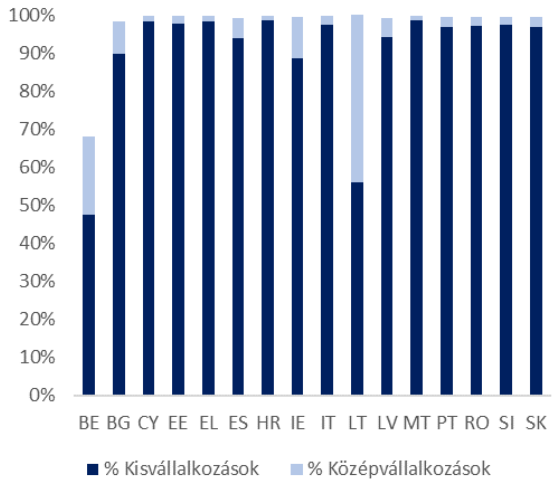
[32] Európai Bizottság (2020): Labour Market and Wage Developments in 2020 (Munkaerőpiac és a bérek alakulása 2020-ban), 3. fejezet, Policy developments (Szakpolitika fejlemények). https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=23268&langId=en Olaszországban és Belgiumban a programokban részt vevő nők aránya 2020 márciusa után átlagosan megkétszereződött, míg a fiatal foglalkoztatottak mint kedvezményezettek aránya Olaszországban 1,6 %-ról 5,7 %-ra, Belgiumban pedig 6,7 %-ról 7,6 %-ra nőtt. A csökkentett munkaidőben foglalkoztatott nők és fiatal munkavállalók aránya Lettországban, Romániában, Portugáliában és Észtországban szintén magas volt.

3. táblázat: A SURE által támogatott ágazatok

Tagállam	A SURE-támogatásban részesülő főbb ágazatok
Belgium	Adminisztratív szolgáltatások, feldolgozóipar, nagy- és kiskereskedelem
Bulgária	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, feldolgozóipar, nagy- és kiskereskedelem
Ciprus	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, feldolgozóipar, nagy- és kiskereskedelem
Csehország	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, feldolgozóipar, nagy- és kiskereskedelem
Észtország	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, feldolgozóipar, nagy- és kiskereskedelem
Görögország	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, feldolgozóipar, nagy- és kiskereskedelem
Spanyolország	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, adminisztratív szolgáltatások, nagy- és kiskereskedelem
Horvátország	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, feldolgozóipar, nagy- és kiskereskedelem
Magyarország	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, egészségügyi és szociális munka és egyéb szolgáltatások
Írország	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, építőipar, nagy- és kiskereskedelem
Olaszország	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, építőipar, nagy- és kiskereskedelem
Litvánia	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, feldolgozóipar, nagy- és kiskereskedelem
Lettország	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, feldolgozóipar, nagy- és kiskereskedelem
Málta	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, közlekedés, nagy- és kiskereskedelem
Lengyelország	Építőipar, szakmai, tudományos és műszaki tevékenység, nagy- és kiskereskedelem
Portugália	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, egyéb szolgáltatások, nagy- és kiskereskedelem
Románia	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, építőipar, szakmai, tudományos és műszaki tevékenység
Szlovénia	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, feldolgozóipar, nagy- és kiskereskedelem
Szlovákia	Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás, feldolgozóipar, nagy- és kiskereskedelem

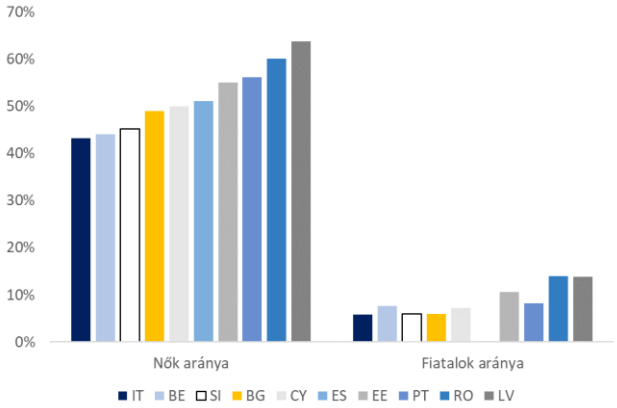
Forrás: A tagállamok által jelentett adatok

7. ábra: A SURE által támogatott vállalkozások méret szerinti lebontásban (a SURE által támogatott összes vállalkozás %-ában)

Forrás: *A tagállamok által jelentett adatok*
A többi cég nagyvállalat. Csehország, Magyarország és Lengyelország jelentésében nem vagy nem pontosan szerepelt a vállalkozások mérete szerinti megoszlás.

8. ábra: A női és fiatal (15–24 évesek) kedvezményezettek átlagos aránya a csökkentett munkaidős foglalkoztatásban (2020/2021)

Forrás: *az EMCO 2020. és 2021. évi adatgyűjtése*. Nem áll rendelkezésre EMCO-adat a SURE által támogatott valamennyi országra vonatkozóan. Az adatok lefedettsége: 2020 márciusától (minden ország esetében) a legfrissebb rendelkezésre álló EMCO-adatokig: EL (2020. november), BG, IT, RO (2020. december), BE, CY, EE, LV (2021. január) és PT, SI (2021. február). A spanyolországi adatok csak a nők arányára vonatkozóan állnak rendelkezésre.

III. A SURE HATÁSÁNAK ELŐZETES ELEMZÉSE

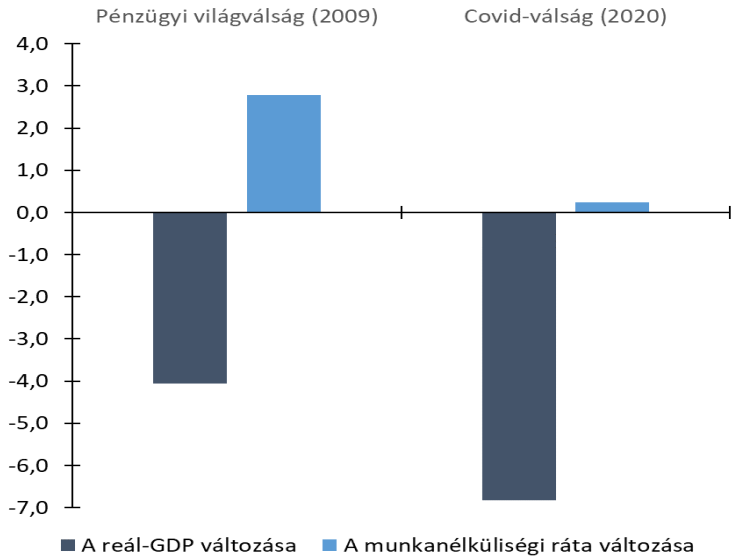
Ez a szakasz a SURE foglalkoztatásra és államháztartásra gyakorolt hatásáról szóló első féléves SURE-jelentésben bemutatott elemzést frissíti.

3.1 A SURE munkanélküliségre gyakorolt hatásának becslése

Ez a szakasz a SURE által a kedvezményezett tagállamokban a munkanélküliségre gyakorolt hatás aktualizált értékelését tartalmazza. A SURE célja, hogy segítse a tagállamokat a munkavállalók és az önfoglalkoztatók foglalkoztatásának fenntartásában a Covid19-világjárvány idején, ezáltal védve a munkából származó jövedelmeket és megkönnyítve a gyors helyreállítást a világjárvány lecsillapodását követően. Az itt bemutatott értékelés a kibocsátás és a munkanélküliség kapcsolatára összpontosít a világjárvány kezdete óta eltelt időszakban. Az eredmények tájékoztató jellegűek, de a számadatokat módszertani okokból óvatosan kell értelmezni. Először is, nehéz a munkaerőpiac teljesítményére vonatkozóan a SURE nélküli kontrafaktuális forgatókönyvet felvázolni. Másodszor, a kibocsátás és a foglalkoztatás közötti összefüggést számos tényező befolyásolja, ezek egyike a SURE. Más tényezők azzal vannak összefüggésben, hogy az emberek a gazdaság nagy részének leállítása miatt nem voltak képesek arra vagy nem látták értelmét annak, hogy aktívan munkát keressenek.

A kedvezményezett tagállamokban a Covid-válság első évében egyértelműen kisebb mértékű volt a munkanélküliségi ráta növekedése, mint a globális pénzügyi válság idején, noha a GDP visszaesése súlyosabb volt. A reál-GDP növekedése 6,8 %-kal csökkent azokban az országokban, amelyek 2020-ban, a Covid-válság első évében SURE-finanszírozásban részesültek (lásd a 9. ábrát). Ez nagyobb csökkenés, mint a pénzügyi világválság alatt 2009-ben megfigyelt 4,1 %-os visszaesés. Ugyanakkor a munkanélküliségi ráta 2020-ban csak 0,2 százalékponttal emelkedett, szemben a 2009-es 2,8 százalékpontos növekedéssel.

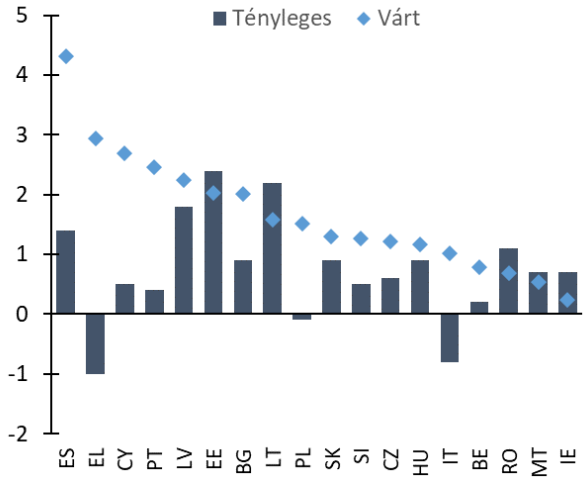
9. ábra: A reál-GDP és a munkanélküliség alakulása a kedvezményezett tagállamokban

Megjegyzés: Az ábra a GDP éves növekedési ütemét és a munkanélküliségi ráta változását mutatja a SURE-kedvezményezett tagállamokban, a nominális GDP-ben való részesedésük arányában súlyozva. Forrás: *Eurostat, Ameco.*

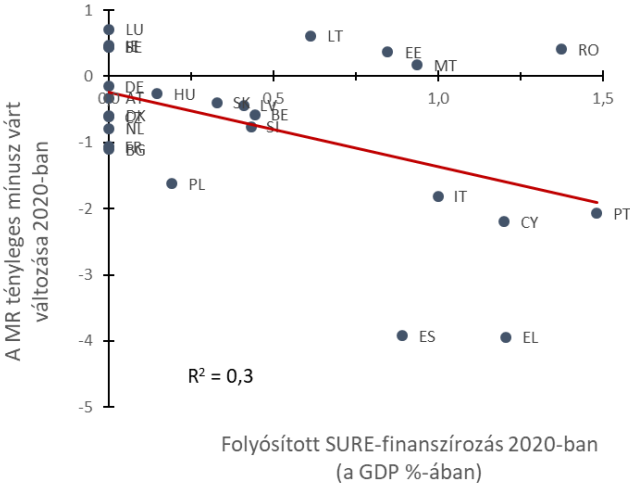
A munkanélküliség növekedésének 2020. évi megfékezése várhatóan hozzájárul a növekedés 2021-es fellendüléséhez. A 2020–2021-es időszakot együtt vizsgálva, a Bizottság 2021. tavaszi előrejelzése alapján a 9. ábrán bemutatotthoz hasonló kép rajzolódik ki: a SURE-kedvezményezett tagállamokban a munkanélküliségi ráta az előrejelzések szerint sokkal lassabb ütemben nő (2021-ben +0,6 százalékponttal 2019-hez képest), mint a globális pénzügyi válság idején (+2,0 százalékpont 2009-ben az előző évhez képest). Van azonban egy figyelemre méltó különbség: a gazdaság 2021. évi erőteljes fellendülésére vonatkozó előrejelzésnek köszönhetően a GDP átlagos vesztesége a két év során várhatóan alacsonyabb lesz, mint a globális pénzügyi válság idején volt (–1,1 %, szemben a –1,5 %-kal). Ez arra enged következtetni, hogy a rendelkezésre álló munkaerő és a cégek közötti kapcsolat csökkentett munkaidős foglalkoztatás és hasonló intézkedések révén történő fenntartása is elősegítette az általában véve gyors fellendülést.

10. ábra: A munkanélküliségi ráta tényleges és várt alakulása SURE-kedvezményezett tagállamonként 2020-ban

Megjegyzés: y tengely: A munkanélküliségi ráták várható változása az 1999 és 2019 közötti időszakra vonatkozó országspecifikus regressziós modellből származó előrejelzés. Az elemzés Okun törvényére épülő megközelítésen alapul, ahol a függő változó a munkanélküliségi ráta változása, a független változó pedig a reál-GDP növekedési rátája. A módszertannal kapcsolatos további részleteket lásd: Európai Bizottság (2021), *Quarterly Report on the Euro Area (Negyedéves jelentés az euróövezetről),* III. szakasz, *20. kötet, 2. szám*.
Forrás: *Ameco és saját számítások.*

11. ábra: A munkanélküliségi ráta változása és a folyósított SURE-finanszírozás közötti kapcsolat 2020-ban

Megjegyzés: y tengely: A munkanélküliségi ráták várható változása a 10. ábrához fűzött megjegyzésben bemutatott országspecifikus regressziós modellből ered.
Forrás: *Ameco és saját számítások.*

A munkanélküliség növekedése 2020-ban a vártnál jelentősen kisebb mértékű volt a kedvezményezett tagállamokban. Tekintettel a GDP 2020. évi visszaesésére, a munkanélküliségi ráta jelentős növekedésére lehetett számítani, de erre nem került sor. A

Covid19-válság kezelése érdekében 2020-ban hozott gyors és jelentős szakpolitikai intézkedések enyhítették a kibocsátás visszaesésének a munkanélküliségre gyakorolt hatását ahhoz képest, amilyen mértékben a munkanélküliség a GDP-re reagált a múltbeli megfigyelések alapján (lásd a 10. ábrát)[33]. A munkanélküliségi ráta növekedése a legtöbb országban a vártnál kisebb mértékű volt[34]. Ezek a megállapítások megerősítik a SURE első féléves jelentésében ismertetett korábbi eredményeket[35].

Az elfogadott szakpolitikai támogató intézkedések – köztük a SURE – 2020-ban 1,5 millió embert védtek eredményesen a munkanélküliséggel szemben. A munkanélküliség vártnál alacsonyabb növekedése részben a csökkentett munkaidős foglalkoztatás és hasonló intézkedések széles körű, különösen a SURE eszközből részesülő tagállamokra kiterjedő alkalmazásának tudható be. Országos szinten minél magasabb a SURE-on keresztül 2020-ban kapott összeg, annál mérsékeltebb a munkanélküliség növekedése (11. ábra). Ezek a munkaerőpiaci intézkedések a világjárványra adott egyéb szakpolitikai válaszokkal együtt a becslések szerint mintegy 1 százalékponttal csökkentették a munkanélküliségi rátát a SURE-kedvezményezett tagállamokban a munkanélküliség várható növekedéséhez képest. Ez körülbelül 1,5 millió embernek felel meg, akik a Covid19-járvány idején elkerülték a munkanélküliséget[36].

A SURE-ról szóló első féléves jelentés részletesen tárgyalja azokat a csatornákat, amelyek megmagyarázzák, hogy a SURE ténylegesen hogyan segítette elő a munkanélküliség enyhébb növekedését. Idetartozik az általános bizalom növelése Unió-szerte, a csökkentett munkaidős foglalkoztatás alkalmazásának uniós támogatása és ösztönzése, valamint annak lehetővé tétele, hogy a tagállamok többet költhessenek a foglalkoztatás támogatására és a járvánnyal kapcsolatos egyéb szakpolitikákra. Az első jelentésben bemutatott felmérési adatok azt jelezték, hogy a SURE szerepet játszott a kedvezményezett tagállamok többségének az új csökkentett munkaidős foglalkoztatás elfogadására vagy egy meglévő program módosítására vonatkozó döntésében, és lehetővé tette egyes tagállamok számára, hogy ambiciózusabbak legyenek a csökkentett munkaidős foglalkoztatáshoz hasonló intézkedések tekintetében. A SURE hozzájárult ahhoz is, hogy a tagállamok növelték a munkahelyek megőrzését célzó programjaik nagylelkűségét vagy időtartamát, mivel magabiztosabban vettek fel nagyobb kölcsönt és

[33] A gazdasági növekedés változásának a munkanélküliségre gyakorolt hatását a gazdasági szakirodalom gyakran „Okun törvényeként" említi. Nem annyira elméletileg megalapozott összefüggésként, hanem inkább amolyan empirikus ökölszabályként Okun törvénye azt sugallja, hogy a kibocsátás 2 % és 3 % közötti csökkenése a munkanélküliség egy százalékpontos növekedésével jár (lásd Okun, A.M.: „Potential GNP: Its measurement and significance", [A potenciális GNP mérése és jelentősége] Proceedings of the Business and Economic Statistics Section, American Statistical Association, [Az üzleti és gazdasági statisztikákkal foglalkozó részleg eljárásai], American Statistical Association [Amerikai Statisztikai Egyesület], 1962.).

[34] Olaszországban, Görögországban és Lengyelországban a munkanélküliségi ráta 2020-ban még csökkent is.

[35] Fő megállapításaink akkor is érvényesek, amikor a munkanélküliségi ráta változását a foglalkoztatási ráta változásával (azaz a munkaképes korú népességhez viszonyított foglalkoztatással) helyettesítjük. Ez a megadás a gazdaságilag aktív népesség változásához kapcsolódó korrekció egyik módja, amely hatással van a munkanélküliségi mutatókra. További részletekért lásd: Európai Bizottság (2021), *Quarterly Report on the Euro Area (Negyedéves jelentés az euróövezetről),* III. szakasz, *20. kötet, 2. szám.*

[36] A megállapítás az 11. ábrán bemutatott regressziós modellből származik. Ez a tényleges és várt munkaerő azonosságát feltételezi.

költöttek többet, mint azt egyébként tették volna, élvezve az EU által annak ellenére elért kamatmegtakarítást, hogy alacsonyabb hitelminősítéssel rendelkeznek.

3.2 A közvetlen pénzügyi hatás: a becsült kamatmegtakarítások

A SURE-on keresztül kapott pénzügyi támogatás révén a tagállamok a becslések szerint összesen 8,2 milliárd EUR kamatmegtakarítást értek el. Ez az összeg az első hét SURE-kibocsátáson alapul, egészen a 2021. május 25-i kifizetésig, amely az adatszolgáltatás időpontja előtti utolsó kifizetés volt. A becsült kamatmegtakarítások ezért a végső folyósításokkal valószínűleg növekedni fognak[37]. A megtakarítások annak eredményeképpen jöttek létre, hogy a SURE-hitelek alacsonyabb kamatlábakat kínáltak a tagállamoknak, mint amelyeket akkor fizettek volna, ha saját maguk bocsátottak volna ki állampapírokat. Ez az EU AAA hitelminősítésének és a kötvények likviditásának köszönhető. A 4. táblázat tagállamonkénti bontásban mutatja be a kamatmegtakarításokat[38].

4. táblázat: Kamatmegtakarítások tagállamonként

Tagállam	Folyósított összeg (milliárd EUR)	Átlagos kamatkülönbözet	Átlagos lejárat	Kamatmegtakarítás (milliárd EUR)	Kamatmegtakarítások (folyósított összeg %-ában)
Belgium	8,2	0,06	14,7	0,14	1,7
Ciprus	0,6	0,62	14,7	0,06	9,5
Görögország	5,3	0,73	14,6	0,51	9,8
Spanyolország	21,3	0,44	14,7	1,59	7,4
Horvátország	1,0	1,11	14,3	0,16	15,3
Magyarország	0,5	1,28	14,7	0,09	18,0
Olaszország	27,4	0,96	14,8	3,76	13,7
Litvánia	1,0	0,04	14,7	0,00	0,5
Lettország	0,3	0,10	14,6	0,00	1,5
Málta	0,4	0,56	14,6	0,04	8,4
Lengyelország	8,2	0,35	13,0	0,42	5,0
Portugália	5,4	0,47	14,7	0,38	7,1
Románia	3,0	2,27	14,6	0,85	28,4
Szlovénia	1,1	0,23	14,8	0,05	4,3
Szlovákia	0,6	0,09	14,9	0,01	1,3
Bulgária	0,5	0,37	15,0	0,03	6,7
Írország	2,5	0,11	14,7	0,05	2,1
Csehország	2,0	0,23	10,1	0,04	1,9
Észtország**	0,2	0,0	15,2	0,00	0,0

[37] Ezek a számítások nem vesznek figyelembe semmilyen olyan lehetséges további bizalmi hatást, amelyet az új sürgősségi eszközök – köztük a SURE – gyakorolhattak a gazdasági szereplők bizalmára és a tagállamok szuverén adósságának kamatfelárára.

[38] A módszertannal kapcsolatban további részletek találhatók az euróövezetről szóló negyedéves jelentés 20. kötete 2. számának III. szakaszában (2021).

Összesen	**89,6**	**0,63**	**14,5**	**8,18**	**9,1**

Megjegyzés: A kamatmegtakarításokat kötvényenként számítják ki, és a kibocsátási dátumoknak és a lejáratoknak megfelelően összegzik.

** Magyarország 2020 óta csak egy 10 éves és egy 30 éves, euróban denominált kötvényt bocsátott ki, mindkettőt 2020 novemberében. E két kötvény felhasználásával a nemzeti valutában és az euróban kifejezett hozamgörbe közötti különbözetet extrapolálták más lejáratokra és más kibocsátási időpontokra.*

*** Észtország csak egy 10 éves kötvényt bocsátott ki, más lejáratokra vonatkozóan nem álltak rendelkezésre adatok. Az uniós SURE szociális beruházási kötvényhez képesti felár ezekre az egyéb lejáratokra a feltételezések szerint nullához közeli.*

IV. A SURE-RENDELET ALKALMAZÁSÁT INDOKOLÓ RENDKÍVÜLI KÖRÜLMÉNYEK FOLYTATÓDÁSA

Ez a szakasz a SURE alkalmazását indokoló rendkívüli körülmények folytatódásáról számol be a SURE-rendeletben előírtak szerint[39].

A világjárvány alakulása továbbra is bizonytalan, az esetek a nyár folyamán növekedtek a tagállamokban. Különösen a SARS-CoV-2 delta változata terjedt gyorsan, és egyes országokban lassult az oltási kampányok előrehaladása. Egyes tagállamok némileg szigorították az intézkedéseket, miközben a fertőzések és az oltások közötti verseny folytatódik. Az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (ECDC) szerint 2021. szeptember 5-én az EU-ban az általános járványügyi helyzetet a magas, lassan csökkenő esetbejelentés és a halálesetek alacsony, de lassan növekvő száma jellemezte. A leginkább érintett korosztály, a 15–24 évesek körében tovább csökkent az esetek száma, a 15 év alatti gyermekek körében azonban növekszik. Számos országban növekedés volt megfigyelhető az idősebb korcsoportokban bekövetkező esetszámban, valamint a kórházi ápolásra szorulók számában és a halálozási mutatókban is[40]. Időközben egyes, magas átoltottsági aránnyal rendelkező nem uniós országok (pl. Izrael, Izland) tapasztalatai fontos kérdéseket vetnek fel a globális oltási erőfeszítésekkel és a Covid19-világjárvány megfékezésére irányuló küzdelem kilátásaival kapcsolatban.

A gazdasági fellendülés is felgyorsult, és az európai gazdaság rövid távú kilátásai most kedvezőbbek, mint amilyennek 2021 tavaszán tűntek. A Bizottság által kiadott 2021. nyári előrejelzés 2021-re vonatkozóan 4,8 %-ra, 2022-re vonatkozóan 4,5 %-ra emelte az EU GDP-előrejelzését. Bár a gazdasági aktivitás visszatérését a válság előtti (2019 4. negyedévi) szintre 2021 utolsó negyedévére várták, körülbelül 1 %-kal elmarad attól a szinttől, amely a világjárvány bekövetkeztének elmaradása esetén lett volna várható, és a fellendülés üteme várhatóan tagállamonként eltérő lesz. A legfrissebb bizonyítékok szerint 2021 második negyedévében a reál-GDP az EU-ban erőteljesen, a várakozásokat meghaladó szinten, 1,9 %-kal nőtt. Továbbá, bár a növekedés lendülete enyhén csökken, és az árnyomás továbbra is fennáll, a legfrissebb felmérési adatok (augusztusi beszerzésimenedzser-index) kevés bizonyítékot szolgáltatnak arra vonatkozóan, hogy a Delta-változat terjedésével kapcsolatos aggodalmak és a tartós ellátási problémák visszafognák a fellendülést.

A gazdasági kilátásokat övező bizonytalanság továbbra is magas, bár a kockázatok nagyjából kiegyensúlyozottak. A vírus variánsainak megjelenése és terjedése egyértelmű kockázatot jelent. A szakpolitikai támogatás idő előtti visszavonása hatással lehet a helyreállításra, csakúgy, mint az egyenetlen fellendülés, amely akadályozza a tagállamok közötti szakpolitikai koordinációt. Eközben más fejlett gazdaságok vártnál gyorsabb fellendülése javíthatja a kilátásokat.

---

[39] A SURE-rendelet 14. cikkének (1) bekezdése. Mindenesetre a SURE-rendelet 12. cikkének (3) bekezdésével összhangban az eszköz rendelkezésre állásának azon időtartama, amelynek során tanácsi végrehajtási határozat fogadható el, 2022. december 31-én ér véget. Ezen időpontot követően a Tanács hathavonta meghosszabbíthatja a támogatást (amennyiben a pénzügyi erőforrások még rendelkezésre állnak), a 12. cikk (4) bekezdése szerint.

[40] Lásd az ECDC heti felügyeleti jelentését (35. hét), https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/surveillance/weekly-surveillance-report

Jellemző módon a munkaerőpiaci fellendülés valószínűleg elmarad a kibocsátás fellendülésétől. Bár javultak a foglalkoztatási mutatók, a válság alatt kialakult munkaerőpiaci pangás továbbra is jelentős. Az EU-ban ez év első negyedévében foglalkoztatottak száma 1,7 %-kal elmaradt a 2019. 4. negyedévi szinttől. Valószínűleg a világjárvány által leginkább sújtott, érintkezésintenzív ágazatok talpra állása tart majd a leghosszabb ideig. A Bizottság 2021. tavaszi előrejelzése szerint a munkanélküliségi ráta 2022-ben 7 % marad, szemben a 2019. évi 6,7 %-kal, feltételezve, hogy a szakpolitikai támogatásokat nem vonják vissza idő előtt.

A helyreállításhoz a költségvetési politikának végérvényben át kell térnie az ideiglenes sürgősségi segélyről – például a SURE-ról – a célzottabb gazdaságélénkítő intézkedésekre. A Bizottság 2021. tavaszi költségvetési ajánlásaiban azt javasolta a tagállamoknak, hogy 2022-ben is támogassák a helyreállítást, különösen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek a beruházások és a reformok ösztönzése érdekében történő felhasználása révén. Ez aktív munkaerőpiaci intézkedéseket foglalna magában, például munkaerő-felvételi ösztönzőket és a vállalkozóvá válás támogatását, továbbképzési és átképzési lehetőségeket, valamint a foglalkoztatási szolgálatok fokozott támogatását, amint azt az EASE-ajánlás is szorgalmazza.

Mivel az eszköz 2022-ben is rendelkezésre fog állni, a SURE továbbra is felhasználható a Covid19-világjárvány okozta súlyos gazdasági zavarok kezelésére. A SURE keretében jelenleg közel 6 milliárd EUR még mindig rendelkezésre áll, ami meghaladja a 6 tagállam által 2021 elején benyújtott, kiegészítésre irányuló kérelmeket.

V. AZ UNIÓS SURE SZOCIÁLIS BERUHÁZÁSI KÖTVÉNYEK KERETDOKUMENTUMA SZERINTI JELENTÉSTÉTELI KÖTELEZETTSÉGEK

Ez a jelentés túlmutat a SURE-rendelet jelentéstételi kötelezettségén, és megfelel az uniós SURE szociális beruházási kötvények keretdokumentuma szerinti jelentéstételi kötelezettségnek is[41]. Ez utóbbi előírja a jelentéstételt a SURE-bevételek elosztását, a kiadástípusokat és a SURE hatását illetően. Az első féléves jelentéshez képest ez a jelentés a befektetőknek szóló releváns információkkal bővült, például konkrét sikertörténetekkel (lásd az 1. háttérmagyarázatot) és az eszköz előnyeit élvező munkavállalók és vállalkozások összetételével kapcsolatos információkkal.

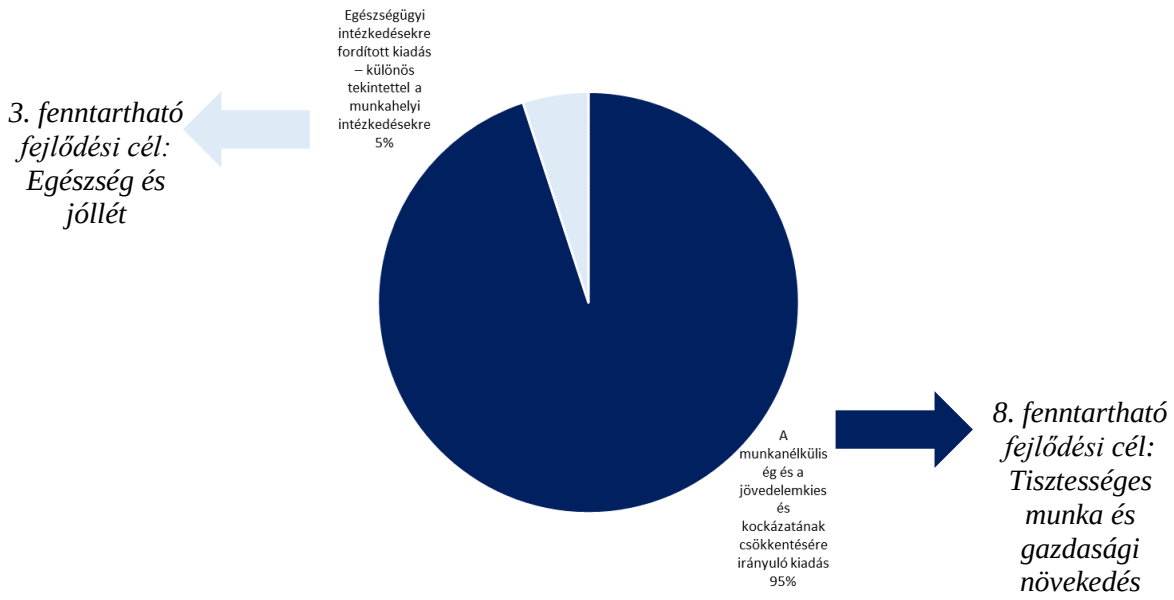
A SURE-bevételek kedvezményezett tagállamok és támogatható szociális kiadások típusa szerinti bontását az 1.1., illetve a 2.2. szakasz tartalmazza. 2021 augusztusáig az allokált 94 milliárd EUR 95 %-át már folyósították a tagállamoknak, és ennek 90 %-át már el is költötték. A kiadások új, csökkentett munkaidős foglalkoztatás és hasonló intézkedések szerinti bontása is szerepel a jelentésben.

[41] Az uniós SURE szociális beruházási kötvények keretdokumentuma olyan standardot határoz meg, amely bizonyosságot nyújt a befektetőknek arra vonatkozóan, hogy az e keretdokumentum szerint kibocsátott uniós kötvények valódi társadalmi célt szolgáló projektekhez kapcsolódnak. A keretdokumentum így összhangban van a Nemzetközi Tőkepiaci Szövetség (ICMA) szociáliskötvény-alapelveivel.

A SURE keretében történt közkiadások az ENSZ fenntartható fejlődési céljaival is összhangban vannak. A legfontosabbak a 3. (egészség és jóllét) és a 8. (tisztességes munka és gazdasági növekedés) fenntartható fejlődési cél. A 12. ábra a SURE keretében történt közkiadásokat a szociális beruházási kötvények keretdokumentumában meghatározott támogatható szociális kiadások szerinti bontásban mutatja be: 95 %-ot a munkanélküliség és a jövedelemkiesés kockázatának csökkentésére, 5 %-ot egészségügyi intézkedésekre fordítottak. Ezek a kategóriák szorosan illeszkednek a 3. és a 8. fenntartható fejlődési célhoz, amint azt a 12. ábra mutatja.

A SURE hatásáról a jelentés 2.3. szakasza és 3.1. szakasza ír. A SURE által 2020-ban támogatott személyek és vállalkozások becsült száma az első SURE-jelentés óta nőtt, mivel a tagállamok aktualizálták és javították a jelentéseiket. A SURE csaknem 1,5 millió munkahelyet mentett meg 2020-ban, amint azt a 3.1. szakasz mutatja. Ezenfelül a tagállamok eddig a becslés szerint 8,2 milliárd EUR összegű kamatmegtakarítást értek el.

12. ábra: A szociális beruházási kötvények keretdokumentumának illeszkedése a fenntartható fejlődési célokhoz

1. háttérmagyarázat: SURE sikertörténetek[42]

A SURE által támogatott csökkentett munkaidős foglalkoztatásra és hasonló intézkedésekre fordított nemzeti kiadások Unió-szerte segítették a kisvállalkozásokat és a vállalkozókat. Ez a háttérmagyarázat két egyéni sikertörténetet mutatja be.

Görögország

Dimitris Kapothanasis edzőterem-tulajdonos az Athénhoz közeli Peramában. Számára és sok más, a fitnesziparban dolgozó személy számára a koronavírus-válság rendkívül nehéz időszaknak bizonyult. A tornatermeket bezárták annak kockázata miatt, hogy a vírus továbbterjedésének csomópontjaivá válhatnak, így a tulajdonosok, a személyzet és a személyi oktatók átmenetileg munka nélkül maradtak.

„A járvány más ágazatok mellett a görögországi edzőtermekre is jelentős pénzügyi hatást gyakorolt, mivel a tulajdonosok 2020 februárja óta nem rendelkeznek bevétellel."

A SURE program keretében támogatott nemzeti szükséghelyzeti intézkedéseknek köszönhetően az edzőtermi alkalmazottak különleges juttatásban részesültek, és társadalombiztosítási járulékaikat mindaddig fizették, amíg munka nélkül voltak. Ugyanakkor a Dimitrishez hasonlóan járt tulajdonosok, például a Megara városából származó Kleanthis Varelas és az Athénból származó Giorgos Ksiros mentességet kaptak a bérleti díj, az adó és a biztosítás, valamint a hitelkötelezettségek megfizetése alól.

Az uniós pénzügyi támogatás számos görög edzőterem számára segített átvészelni a válságot, Dimitris pedig már látja a fényt az alagút végén. A görög edzőközpontok szövetségének főtitkára, Doros Kleovoulou szintén elégedett a SURE programmal. Véleménye szerint sokan kedvezően fogadták ebben a nehéz időszakban.

„Számos támogatási intézkedés segítette a fitneszipar fennmaradását, amelyet a válság súlyosan érintett és érint jelenleg is. Úgy véljük, hogy az EU teljes mértékben felnőtt a kihíváshoz."

Olaszország

Ismerkedjen meg Bruno Gilivel. Ő a torinói székhelyű Termomacchine vállalat elnöke, amely az elektromágneses indukció – elektromos áram generálása mágneses mezővel – elvén működő, speciális fűtési rendszerek tervezésére, építésére és értékesítésére szakosodott.

Az 1976-ban családi vállalkozásként alapított Termomacchine korábban soha nem igényelt állami támogatást a működéséhez. A koronavírus okozta válság azonban mindent megváltoztatott.

„A világjárvány miatt a megrendelések mennyisége zuhant. Ami a nagy megrendeléseket illeti, azok 2020 márciusában teljesen megszűntek."

Szerencsére a vállalat állami támogatást kap a munkavállalói bérek kifizetéséhez, bár még mindig csak a teljes munkaerő-kapacitás mintegy 40 %-ával működik. Bruno számára egyértelmű, hogy az uniós támogatás felbecsülhetetlen volt a válság alatt.

„Természetesen meg vagyunk győződve arról, hogy ilyen segítség nélkül az ország nem tudta volna úgy támogatni a vállalatokat és a munkavállalókat, ahogyan eddig tette."

[42] További SURE sikertörténetek elérhetők a következő címen: https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe/recovery-coronavirus-success-stories/jobs-and-economy/shoring-up-economy-across-EU_hu

MELLÉKLET

1. melléklet: A nemzeti intézkedésekkel kapcsolatos további részletek

A1. táblázat: A csökkentett munkaidős foglalkoztatás (CSMF) és a bértámogatások alakulása a SURE által támogatott országokban

Ország	Típus	Folytatódik/nem	Befejezés (tervezett) időpontja	+/-/= nagyvonalúság
Belgium	CSMF	Folyamatban van	2021. szeptember 30.	=
Bulgária	CSMF	Folyamatban van	2021. július 31.	–
Horvátország	CSMF	Folyamatban van	2021. december 31.	–
Ciprus	CSMF	Folyamatban van	2021. október	+
Csehország	CSMF	Befejeződött	2021. június (fő program) / 2021. október (a karanténban lévő munkavállalókkal kapcsolatos rendelkezések). Emellett jogszabályba foglalták az új állandó CSMF-t, amely kivételes helyzetekben aktiválható.	+
Észtország	CSMF	Befejeződött	2021. május	–
Görögország	CSMF	Folyamatban van	2021. szeptember 31.	–
Írország	Bértámogatás	Folyamatban van[43]	2021. december 31.	+
Olaszország	CSMF	Folyamatban van	2021. július 1. (alapprogram) / 2021. december 31. (olyan vállalkozások, amelyek nem jogosultak az alapprogramra, vagy már kimerítették jogosultságaikat)	–
Lettország	CSMF	Befejeződött	2021. június	+
Litvánia	CSMF	Folyamatban van	2021. augusztus 31.	+
Málta	Bértámogatás	Folyamatban van	2021. december 31.	–
Lengyelország	CSMF	Befejeződött	2021. június 30.	+
Portugália	CSMF	Folyamatban van	Annak a hónapnak a végéig, amelyben jogalkotási vagy közigazgatási határozat útján a Covid19-világjárvány keretében gazdasági tevékenységet korlátozó intézkedések vannak érvényben	+
Románia	CSMF	Folyamatban van	3 hónappal a veszélyhelyzet megszűnését követően (a veszélyhelyzetet havonta meghosszabbítják – jelenleg 2021. szeptember 12-ig tart).	=
Szlovákia	CSMF	Folyamatban van	2021. december	+
Szlovénia	CSMF	Folyamatban	2021. szeptember 30.	=

[43] Írország bértámogatási rendszere 2020. szeptember 1-je óta működik, bár a SURE által támogatott rendszertől eltérő feltételekkel.

		van		
Spanyolország	CSMF	Folyamatban van	2021. szeptember 30.	+

Megjegyzés: A CSMF nagyvonalúságának értékelése névértéken, a jövedelemtámogatásban részesülők körének és a jövedelemtámogatás szintjének jogszabályi változásai alapján történik.

2. melléklet: A SURE-ügyletekre és a kifizetésekre vonatkozó további részletek

A2. táblázat: Az Unió SURE keretében végrehajtott kölcsönfelvételi ügyleteire vonatkozó legfontosabb adatok (EUR)

	SURE #5	**SURE #6**		**SURE #7**	
Ügyletrészsorozat	15 év	5 év	25 év	8 év	25 év
A kötvénykibocsátás nagysága	9 milliárd	8 milliárd	5 milliárd	8,137 milliárd	6 milliárd
Hozam	0,228 %	−0,488 %	0,476 %	0,019 %	0,757 %
Felár	MS−4 bázispont	MS−14 bázispont	MS+1 bázispont	MS−2 bázispont	MS+17 bázispont
Felár a Bundhoz képest (bp)	33,4	20	34,4	31,5	40,6
Felár az OAT-hez képest (bp)	−2,6	3,1	−11	−1,2	−21
Új kibocsátás jutaléka	2	1,5 bázispont	1,5 bázispont	2 bázispont	2,5 bázispont
Teljes befektetői kereslet	86 milliárd	46,5 milliárd	40 milliárd	51,2 milliárd	37,5 milliárd

Megjegyzés: Ezek az adatok a Bizottság által az Unió nevében felvett hitelekre vonatkoznak. Az új kibocsátás jutaléka az a díj, amit az új kötvényt megvásárló befektető kap azon a feláron felül, amelyet az adott kötvényért a másodlagos piacon történő kereskedéskor fizetnének.

A3. táblázat: A tagállamok részére a SURE keretében végrehajtott folyósítások (milliárd EUR)

Ország	Teljes kölcsönösszeg	1. EU SURE kibocsátási tranzakció: 2020.10.20. Folyósítás: 2020.10.27.			2. EU SURE kibocsátási tranzakció: 2020.11.10. Folyósítás: 2020.11.17.			3. EU SURE kibocsátási tranzakció: 2020.11.24. Folyósítás: 2020.12.1.	4. EU SURE kibocsátási tranzakció: 2021.1.26. Folyósítás: 2021.2.2.			5. EU SURE kibocsátás Kibocsátás: 2021.3.9. Folyósítás: 2021.3.16.	6. EU SURE kibocsátás Kibocsátás: 2021.3.23. Folyósítás: 2021.3.30.			7. EU SURE kibocsátás Kibocsátás: 2021.5.18. Folyósítás: 2021.5.25.			Teljes folyósítás	A teljes kért összeg %-a	Átlagos lejárat
		10 év	20 év	Összesen	5 év	30 év	Összesen	15 év	7 év	30 év	Összesen	15 év	5 év	25 év	Összesen	8 év	25,6 év	Összesen			
Belgium	8,2							**2,0**	1,3	0,7	**2,0**		1,3	0,9	**2,2**	1,1	0,9	**2,0**	**8,2**	**100,0 %**	**14,7**
Bulgária	0,5															0,3	0,2	**0,5**	**0,5**	**100,0 %**	**15,0**
Horvátország	1,0				0,3	0,2	**0,5**					**0,5**							**1,0**	**100,0 %**	**14,3**
Ciprus	0,6				0,2	0,1	**0,3**		0,2	0,1	**0,2**					0,1	0,0	**0,1**	**0,6**	**100,0 %**	**14,7**
Csehország	2,0											**1,0**	1,0		**1,0**				**2,0**	**100,0 %**	**10,1**
Észtország	0,2															0,1	0,1	**0,2**	**0,2**	**100,0 %**	**15,0**
Görögország	5,3				1,0	1,0	**2,0**		0,7		**0,7**					1,6	0,9	**2,5**	**5,3**	**100,0 %**	**14,5**
Magyarország	0,5							**0,2**	0,2	0,1	**0,3**								**0,5**	**100,0 %**	**14,7**
Írország	2,5												1,3	1,2	**2,5**				**2,5**	**100,0 %**	**14,7**
Olaszország	27,4	5,5	4,5	**10,0**	3,1	3,4	**6,5**		4,5		**4,5**	**3,9**	0,7	1,2	**1,9**		0,8	**0,8**	**27,4**	**100,0 %**	**14,8**
Lettország	0,3				0,1	0,0	**0,1**		0,0	0,0	**0,1**					0,1	0,0	**0,1**	**0,3**	**100,0 %**	**14,6**
Litvánia	1,0				0,2	0,1	**0,3**					**0,3**				0,2	0,2	**0,4**	**1,0**	**100,0 %**	**14,7**
Málta	0,4				0,1	0,0	**0,1**					**0,1**				0,1	0,1	**0,2**	**0,4**	**100,0 %**	**14,6**
Lengyelország	11,2	1,0	0,0	**1,0**					2,6	1,7	**4,3**		1,4		**1,4**	1,1	0,5	**1,6**	**8,2**	**73,3 %**	**13,0**
Portugália	5,9							**3,0**								1,5	0,9	**2,4**	**5,4**	**91,2 %**	**14,6**
Románia	4,1							**3,0**											**3,0**	**73,2 %**	**14,6**
Szlovákia	0,6							**0,3**				**0,3**							**0,6**	**100,0 %**	**14,9**
Szlovénia	1,1				0,2	0,0	**0,2**		0,5	0,4	**0,9**								**1,1**	**100,0 %**	**14,8**

Spanyolország	21,3	3,5	2,5	**6,0**	2,9	1,2	**4,0**			1,0	**1,0**	**2,9**	2,4	1,7	**4,1**	1,9	1,4	**3,4**	**21,3**	**100,0 %**	**14,7**
Összesen	**94,3**	10,0	7,0	**17,0**	8,0	6,0	**14,0**	**8,5**	10,0	4,0	**14,0**	**9,0**	8,0	5,0	**13,0**	8,1	6,0	**14,1**	**89,6**	**95,1 %**	**14,5**